

Zarząd Powiatu w Policach

**RAPORT
Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU POLICKIEGO NA LATA 2008-2011
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2015**

OPRACOWANIE:
Complex Consulting NA ZLECENIE STAROSTWA POWIATOWEGO
W POLICACH
OPRACOWANIE: Tomasz Czubara, Justyna Wojnach

POLICE, GRUDZIEŃ 2010

SPIS TREŚCI

SPIS SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU	3
WSTĘP	4
1. INFORMACJE O POWIECIE	5
1.1. INFORMACJE OGÓLNE	5
1.2. KLIMAT	6
1.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENU	6
1.4. UKSZTAŁTOWANIE TERENU	8
1.5. HYDROLOGIA	8
1.6. ROLNICTWO	10
1.7. LASY	11
1.8. ZALESIENIA	13
1.9. UPRAWY ROŚLIN ENERGETYCZNYCH	13
1.10. ŁOWIECTWO	14
1.11 OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE	14
2. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ POWIATU I STOPIEŃ ICH WYKONANIA	17
2.1. Cel 1. „GORĄCE PUNKTY”	17
2.2. CEL 2. GOSPODARKA WODNO –ŚCIEKOWA.	21
2.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	21
2.2.2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	24
2.3. CEL 3 GOSPODARKA ODPADAMI	26
2.4. CEL 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA	37
2.5. Cel 5. RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW	45
2.6. CEL 6. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	47
2.7. CEL 7. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	47
2.8. CEL 8. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM	50
2.9. CEL 9. EDUKACJA EKOLOGICZNA	50
2.10. CEL 10. MONITORING ŚRODOWISKA (MŚ)	57
3. PODSUMOWANIE	60

SPIS SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

GIOŚ	- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
PGO	- plan gospodarki odpadami
PPGO	- powiatowy plan gospodarki odpadami
WPGO	- wojewódzki plan gospodarki odpadami
POŚ	- program ochrony środowiska
PPOŚ	- powiatowy program ochrony środowiska
WPOŚ	- wojewódzki program ochrony środowiska
PZON	- punkt zbierania odpadów niebezpiecznych
Mg	- megagram
MŚ	- Ministerstwo Środowiska
NFOŚiGW	- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
GUS	- Główny Urząd Statystyczny
SIGOP	- System Informacji Gospodarki Odpadami Przemysłowymi
WIOŚ	- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WFOŚiGW	- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Z. Ch. Police	- Zakłady Chemiczne „Police” SA

WSTĘP

Podstawę prawną do opracowania raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015”, obejmującego okres 2008 – 2009, stanowi art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Ustawa nakłada na organ wykonawczy powiatu obowiązek wykonania raportu co 2 lata. Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury raportu.

Podstawę do sporządzenia niniejszego raportu stanowią:

- uchwała Nr XX/142/2004 Rady Powiatu w Policach z dnia 3 września 2004 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego. Raport opiera się o analizę oraz monitoring realizacji PPOŚ;
- uchwała Nr XXVI/179/2009 Rady Powiatu w Policach z dnia 27 lutego 2009 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015.

Raport został wykonany w oparciu o:

- Strategia Rozwoju Powiatu Polickiego.
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego.
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Polickiego oraz gmin: Police, Kołbaskowo, Dobra, Nowe Warpno.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Polickiego oraz gmin: Police, Kołbaskowo, Dobra, Nowe Warpno.
- Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Polickiego.
- Dane z WIOŚ.
- Dane z GUS.

1. Informacje o Powiecie

1.1. INFORMACJE OGÓLNE

Powiat Policki leży po lewej stronie Odry, granicząc od zachodu z Republiką Federalną Niemiec, natomiast od południa i wschodu ze Szczecinem i gminą Gryfino. Takie położenie jest bez wątpienia niezwykle korzystne ze względów gospodarczych, bowiem zarówno stolica województwa jak i miasta Meklemburgii stanowią strategiczne rynki zbytu dla firm zlokalizowanych na terenie Powiatu. Są również ośrodkami, w których zatrudnienie znajduje kilkanaście tysięcy ludzi zamieszkałych w Policach i gminach wchodzących w skład Powiatu.

W skład Powiatu wchodzi:

- gmina Dobra (wiejska),
- gmina Kołbaskowo (wiejska),
- gmina Nowe Warpno (miejsko - wiejska),
- gmina Police (miejsko — wiejska).

Na terenie obejmującym ok. 664 km² zamieszkuje ponad 63 tysięcy osób, co daje w przybliżeniu 95 mieszkańców/km².

Obszar Powiatu jest wysoce zróżnicowany pod względem gospodarczym, przyrodniczym oraz społecznym.

Miasto oraz gmina Police jest najbardziej uprzemysłowioną częścią Powiatu, działają tutaj przede wszystkim Z.Ch. "Police" SA, ale także wiele firm przemysłowych, budowlanych i transportowych. Mają tutaj także swoje siedziby oddziały banków, urzędy pocztowe, urząd skarbowy, zakład energetyczny i gazowy.

Gminy Dobra i Kołbaskowo mają charakter głównie rolniczy, chociaż sytuacja powoli się zmienia dzięki przeprowadzanym wielu inwestycjom, których z każdym rokiem jest coraz więcej. Gminy te stanowią atrakcyjne miejsce inwestycji budowlanych i gospodarczych, a przejścia graniczne w Kołbaskowie, Lubieszynie i Rosówku sprzyjają rozkwitowi przygranicznego handlu oraz turystyki.

Z kolei gmina Nowe Warpno z uwagi na niewielki obszar, jaki zajmuje jest najrzadziej zaludniona. Ponad połowę powierzchni gminy zajmują Zalew Szczeciński

oraz Jezioro Nowowarpieńskie, natomiast 75 % lądowej jej części stanowi Puszcza Wkrzańska. Takie wyjątkowe położenie wraz z morskim przejściem granicznym sprawia, że gmina Nowe Warpno jest niezwykle atrakcyjna pod względem turystycznym.

1.2. KLIMAT

Obszar, na którym znajduje się Powiat charakteryzuje się morskim, łagodnym klimatem. Największy wpływ nań mają Zalew Szczeciński, dolina rzeki Odry oraz Puszcza Wkrzańska. Średnia wilgotność powietrza oscyluje w granicach 70 %, natomiast wiatry wieją zwykle z kierunku zachodniego, rzadziej zaś z północnego.

Niestety często na terenie Powiatu występują, także niekorzystne zjawiska, takie jak: posuchy, mgły i - w okresie jesienno - zimowym - gołoledzie, przymrozki oraz intensywne opady deszczu i śniegu. Wg badań przeprowadzanych przez stację meteorologiczną w Szczecinie - Dąbiu (Tabela 1.1.) roczna średnia temperatura dla powiatu wynosi ok. 9 °C, co przy dużej wilgotności powietrza stwarza korzystne warunki dla uprawy roślin okopowych, a także roślinności drzewiastej.

Tabela 1. Dane klimatyczne

Parametr	Wartość
Średnia roczna temperatura	8,9°C
Średnia temperatura od kwietnia do września	14,6°C
Długość zimy	45-50 dni
Długość okresu wegetacyjnego	215-220 dni
Roczny czas trwania nasłonecznienia	1668 godzin
Ilość opadów w roku	550 mm
Średnia liczba dni z pokrywą śniegu	19 dni

1.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENU

- Poniższa tabela pokazuje, że ponad 35 % obszaru Powiatu Polickiego zajmują lasy, wody ok. 20 %, a użytki rolne niecałe 30 %. Jak można się spodziewać najmniej użytków rolnych posiada gmina Nowe Warpno, a najwięcej gminy Dobra

oraz Kołbaskowo. Sytuacja odwraca się diametralnie w aspekcie zalesienia i nawodnienia poszczególnych gmin.

Z uwagi na znaczne zmniejszenie hodowli zwierząt pastwiskowych, znaczna część terenów zielonych podlega degradacji, co prowadzi do rozwoju sitowia, turzyc oraz trzcin.

Tabela 2. Użytkowanie ziemi w Powiecie Polickim

Typ	Rodzaj	Obszar w ha
Użytki rolne	Grunty orne	13815
	Sady	160
	Łąki	4167
	Pastwiska	1618
Lasy i grunty leśne	Lasy	22572
	Zarośla i inne	730
Wody	Powierzchniowe płynące	712
	Morskie zewnętrzne	12192
	Powierzchniowe stojące	118
Tereny komunikacyjne		1893
Użytki kopalne		2
Tereny osiedlowe		1894
Nieużytki		3321
Tereny różne		3223
Suma		66416

Tabela 3. Klasy gruntu

Klasa gruntu	Obszar w ha	Udział procentowy %
Klasa II	573	2,9
Klasa III	4071	20,6
Klasa IV	8062	40,8
Klasa V	5059	25,6
Klasa VI	1995	10,1
Suma	19760	100,0

Gminom wiejskim przypisuje się II, III i IV klasę gruntów, natomiast miejsko-wiejskim w przeważającej części - tylko V oraz VI (Tabela 3.). Ilość hektarów oraz procentowy udział poszczególnych klas gruntów w Powiecie przedstawia powyższa tabela. Gleby o dobrej jakości w gminach Dobra oraz Kołbaskowo wedle badań przeprowadzonych na ich terenie, powstały z materiałów morenowych i aluwialnych. Dominują tam przede wszystkim gliny zwałowe oraz piaski powstałe

na bazie gliny zwałowej. W pozostałych dwóch gminach - Police i Nowe Warpno - piasek rzeczny w 85 % jak i tarasy akumulacyjne, zalegające równiny zastoiskowe to utwory geologiczne, które przeważają na tym terenie.

Warto również wspomnieć, że wzdłuż rzeki Odry występują ciężkie mady i gleby mułowo - torfowe.

1.4. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Tereny Powiatu Polickiego zostały ukształtowane w głównej mierze przez zlodowacenie bałtyckie. Pozostawiło ono pasmo wzniesień moreny czołowej i płaty moreny dennej, natomiast wody spływające z lodowca pocięły obszar dolinami, w zagłębieniach których powstały oczka wodne i torfowiska. Największe z nich powstały wzdłuż doliny rzeki Odry i Zalewu Szczecińskiego, nadając tym terenom wyjątkowy geomorfologiczny charakter. Najbardziej urozmaiconą rzeźbę posiada część południowa Powiatu, w której możemy wyróżnić następujące formy rzeźby terenu:

- formy pochodzenia lodowcowego to wzgórza morenowe;
- formy pochodzenia wodnolodowcowego to równiny erozyjno - akumulacyjne i zagłębienia;
- formy pochodzenia eolicznego to wydmy i kompleksy wydmy i równiny piaskowe;
- formy pochodzenia rzecznoego to dno dolin rzecznych, dolinki, parowy, młode rozcięcia erozyjne;
- formy pochodzenia jeziornego to równiny jeziorne;
- formy utworzone przez roślinność to równiny torfowe.

1.5. HYDROLOGIA

Warunki hydrologiczne związane są z rzeźbą terenu, wyznaczającą powierzchniowy układ sieci wodnej. Na obszarze Powiatu możemy wyszczególnić następujące wody powierzchniowe, które mają największy wpływ na stosunki wodne na tym terenie. Należą do nich:

- Zalew Szczeciński,
- Rostoka Odrzańska,

- rzeka Odra,
- rzeka Gunica,
- Jezioro Świdwie,
- Jezioro Nowowarpieńskie,
- Jezioro Myśliborskie,
- Jezioro Wielkie Karpino.

Zalew Szczeciński stanowi przejściowy zbiornik wód - głównie rzeki Odry, a także jest obszarem, do którego wdziera się woda morska, co powoduje znaczny wzrost poziomu wód w Zalewie. Prowadzi to do podtopień terenów niżej położonych. Rzeka Odra płynie od Jeziora Dąbie szerokim korytem i rozgałęzia się na szeroki Kanał Skolwiński oraz wąski Kanał Policki. Nurt przedzielony jest pasmem wysp. Za ujście Odry uważa się południowy kraniec Roztoki Odrzańskiej, która graniczy od północy z Zalewem Szczecińskim.

Na obszarze Puszczy Wkrzańskiej istnieje szereg zbiorników i oczek wodnych, a ich powierzchnia liczy od kilku arów do kilku hektarów. Pełnią one ważną rolę jako środowisko bytowania szeregu gatunków roślin i zwierząt, są także ważnym elementem krajobrazowym. Duży wpływ na stosunki wodne mają torfowiska i tereny leśne. Największe torfowiska znajdują się wzdłuż Roztoki Odrzańskiej i w okolicy Jeziora Świdwie oraz mniejsze występują na terenie Puszczy Wkrzańskiej. Na terenie gminy Dobra występują częściowo udokumentowane surowce naturalne: piaski, pospółki i złoża torfów w zlewni rzeki Gunicy oraz torfowisko „Wolczkowo”.

Zagrożenie powodziowe występuje wzdłuż rzeki Odry Zachodniej, Roztoki Odrzańskiej, Zalewu Szczecińskiego oraz Jeziora Nowowarpieńskiego, dla których to zagrożenie jest szczególnie duże, gdy następuje nałożenie się wszystkich czynników opadowych, roztopowych, zatorowych i sztormowych na Bałtyku. Wpływ wód rzeki Odry Zachodniej, Roztoki Odrzańskiej, Zalewu Szczecińskiego oraz Jeziora Nowowarpieńskiego sięga terenów położonych wzdłuż tych wód i nie występuje na dolnych obszarach. Na pozostałym obszarze zagrożenie powodziowe (na obszarze rzeki Gunicy i innych mniejszych rzek i cieków) dotąd było bardzo małe.

1.6. ROLNICTWO

Rolnictwo stanowi niezwykle ważny czynnik kształtujący stateczny i zrównoważony rozwój, tak obszarów wiejskich jak i całego Powiatu. Wpływ na zanieczyszczenie środowiska mają metody upraw, nawożenie oraz rodzaj prowadzonej technologii hodowli (produkcji) zwierząt. Pomimo korzystnych warunków przyrodniczych oraz ekonomicznych - głównie dzięki dopłatom bezpośrednim z Unii Europejskiej - rolnictwo, szczególnie w gminie Dobra i Kołbaskowo, przeżywa swoisty regres. Zmniejszyła się produkcja roślinna i radykalnie produkcja zwierzęca, wzrósł obszar odłogów (około 30% wg danych Ośrodka Doradztwa Rolniczego). Spadło zapotrzebowanie na działalność o charakterze przetwórczym i usługowym z zakresu rolnictwa.

Wymienione wyżej gminy wiejskie Dobra i Kołbaskowo, zmniejszają obszar użytków rolnych, m.in. poprzez sprzedaż ziemi, głównie nabywcom ze Szczecina, pod budownictwo mieszkaniowe i towarzyszące. Warto również wspomnieć o tym, że po zakończeniu w Powiecie procesu restrukturyzacji gospodarstw rolnych na rzecz Agencji Własności Skarbu Państwa, w większej części wydierżawiono je, w drodze przetargu, osobom fizycznym i spółkom.

Dzierżawcy są głównie nastawieni na produkcję roślinną, odchodząc od hodowli zwierząt. Poza produkcją zwierzęcą rozwija się produkcję warzyw gruntowych i szklarniowych na potrzeby aglomeracji szczecińskiej i miasta Police.

W rolnictwie na terenie Powiatu dużą rolę zaczyna pełnić produkcja ekologiczna. Dostatecznie istotny aspekt w rolnictwie stanowi również prowadzenie i rozwój gospodarstw agroturystycznych, na obszarze których, z uwagi na charakterystyczne warunki przyrodniczo - ekologiczne, nie prowadzi się zintensyfikowanej produkcji rolniczej.

1.7. LASY

Szczególną - nie do przecenienia - rolę w ochronie ekosystemów leśnych, ich biocenoz oraz zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych odgrywają tereny chronione i rezerваты leśne. Lasy spełniają w sposób naturalny bardzo różnorodne funkcje:

- *funkcje ekologiczne* (ochronne) - zapewniające stabilizację stosunków wodnych, ochronę gleb przed erozją, kształtują klimat, stabilizują układ atmosfery, tworząc warunki do zachowania potencjału biologicznego gatunków i ekosystemów, wzbogacając różnorodność i złożoność krajobrazu;
- *funkcje produkcyjne* - polegające na pozyskiwaniu drewna z zachowaniem odnawialności, pozyskiwaniu nieдрzewnych użytków z lasu, prowadzeniu gospodarki łowieckiej oraz rozwijaniu turystyki;
- *funkcje społeczne* - które służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa.

Spełniając różnorodne funkcje, lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego, szczególnie właśnie w Powiecie Polickim, gdzie występuje duża koncentracja zanieczyszczeń atmosferycznych.

Lasy zajmują powierzchnię 23 302 ha, co stanowi ogółem 33,8% lesistości. Największe obszary lasów występują w gminie Nowe Warpno, a ich powierzchnia wynosi 7718 ha. Po odliczeniu obszarów wodnych Zalewu Szczecińskiego, łącznie z Jeziołem Nowowarpieńskim, lesistość tej gminy wynosi 80%. Duży obszar lasów występuje także w gminie Police (12 404 ha), co kształtuje stopień lesistości na poziomie 55%. Natomiast lesistość w gminie Kołbaskowo i Dobra wynosi 7,1%. Przeciętny wiek drzewostanu wynosi około 55 lat. Gospodarkę leśną na obszarze gmin: Dobra, Nowe Warpno i Police prowadzi Nadleśnictwo Trzebież z siedzibą w Zalesiu, a w gminie Kołbaskowo - Nadleśnictwo Gryfino.

Ze względu na to, że większość lasów spełnia rolę lasów ochronnych, gospodarka leśna polega na prowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych, a w mniejszym stopniu na pozyskiwaniu drewna. Gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z planem urządzenia gospodarstwa leśnego w Trzebieży i Gryfinie. Przeważająca część lasów wchodzi w skład należny do kompleksu Puszczy

Wkrzańskiej i podlega nadzorowi Nadleśnictwa Trzebież. Na terenie Powiatu występują przeważnie lasy mieszane. Drzewostany liściaste zostały w znacznym stopniu przekształcone w lasy sosnowe z domieszką gatunków obcych - przeważnie świerka pospolitego i czeremchy amerykańskiej. W przeszłości dominowały, a przynajmniej zajmowały znaczny większy areał, lasy liściaste. Głównym gatunkiem budującym drzewostan jest olsza czarna, występująca w domieszce z brzozą i miejscami z dębem szypułkowym. Na terenie Powiatu występuje zespół łągu jesionowo - olszowego, szczególnie na mokrych glebach mułowo - glejowych.

W lasach absorpcja pyłów wynosi 30 - 50%, a tłumienie fal akustycznych wynosi 70 - 100%, a także następuje absorpcja substancji gazowych do 85% amin, azotanów, fluoru i dwutlenku siarki. Tereny leśne Powiatu to bory porastające piaski luźne charakteryzujące się dużą przepuszczalnością wody. Rejony niegdyś bardziej obfitujące w wodę pocięte są głębokimi rowami melioracyjnymi, w stanie osuszonym.

W lasach Powiatu wyodrębniono dwa bory: bór świeży i bór bagienny. W borze świeżym gatunkiem panującym jest sosna pospolita. Warstwa krzewów składa się z brzozy brodawkowatej i jarzębiny. Bór bagienny buduje głównie sosna niskiej bonitacji, a warstwa krzewów tworzy podrost brzozy omszonej i wierzby uszatej. Las bukowo - dębowy jest najpospolitszym zbiorowiskiem leśnym na terenie Puszczy Wkrzańskiej. Drzewostan w płatach zbliżonych do postaci naturalnej buduje dąb szypułkowy i brzoza, a w domieszce jest sosna i buk. W północnej części powiatu występują zbiorowiska zaroślowe. Zespoły te występują wokół jezior i koło obszarów wilgotnych, na glebach torfowych lub torfowo-mineralnych. W drzewostanie dominuje także olsza czarna i jesion wyniosły, a w warstwie krzewów podszyt olszy, jesionu i dębu oraz dziki bez czarny.

Na terenie Powiatu występują różnego rodzaju kręgowce, takie jak: ryby, płazy, gady, ptaki i ssaki. Ptaki są tą grupą kręgowców, którą jest stosunkowo łatwo obserwować i stanowi ona najliczniejszą reprezentowaną gromadę spośród kręgowców. Na terenie powiatu stwierdzono 190 gatunków ptaków objętych ochroną. Zanotowano również występowanie 36 gatunków ssaków, w tym 13 objętych ochroną gatunkową. Fauna kręgowców jest niezwykle bogata i zróżnicowana. Wpływ na to mają potężne zbiorniki wodne Zalewu

Szczecińskiego, Roztoki Odrzańskiej i jezior oraz rozległe tereny wodno-bagienne. Natomiast niekorzystne dla fauny tego terenu jest sąsiedztwo dużych skupisk ludzkich, a mianowicie miasta Szczecina i Polic, a także coraz większe natężenie ruchu samochodowego i turystycznego.

Brak odpowiednich zabezpieczeń i przepustów dla wędrujących zwierząt oraz duży ruch pojazdów sprawiły, że gady, płazy i drobne ssaki próbujące przekroczyć bariery w postaci dróg, często zostają rozjechane przez pojazdy mechaniczne.

1.8. ZALESIENIA

W zakresie gospodarki leśnej przewiduje się zachowanie funkcji ochronnej lasu w następujących kategoriach ochronności:

I. Lasy stanowiące rezerваты przyrody:

- rezerваты cennej roślinności szuwarowej,
- stanowiska lęgowe ptaków chronionych.

II. Lasy uznane za ochronne z tytułu:

- funkcji wodochronnej,
- położenia w sąsiedztwie miasta,
- drzewostanów nasiennych wyłączonych,
- cennych fragmentów rodzimej przyrody,
- ostoi zwierząt chronionych, podlegających ochronie gatunkowej.

1.9. UPRAWY ROŚLIN ENERGETYCZNYCH

Na terenie Powiatu występuje znaczna ilość ugorów, które planuje się częściowo zagospodarować. Taką formą zagospodarowania tych gruntów, poza wyżej wspomnianym zalesieniem, może być uprawa roślin energetycznych. Rośliny te mają małe wymagania środowiskowe, a przynoszą nieporównywalnie więcej korzyści.

Do zakładania plantacji energetycznych używa się takich roślin, jak:

- róża (*Rosa multiflora*),
- wierzba energetyczna,
- malwa pensylwańska.

Planowa wielkość nasadzeń to około 3000 ha. Poza wyżej wymienionymi nasadzeniami biomasę stanowić będzie drewno opałowe i odpadowe o niskiej wartości, pozyskiwane w lasach Powiatu Polickiego. Zagospodarowanie biomasy będzie się wiązało z przebudową istniejących kotłowni, co niewątpliwie wpłynie na poprawę środowiska.

1.10. ŁOWIECTWO

Obszar Powiatu jest bogaty w zwierzynę łowną. Gospodarka łowiecka wymaga prowadzenia prawidłowej działalności przez regulację stanu zwierzyny łownej do poziomu niezagrażającego celom hodowli i ochrony lasów oraz pól uprawnych, przez coroczne wykonywanie planowanych odstrzałów.

1.11 OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE

Tabela 4. Parki krajobrazowe

Nazwa parku	Siedziba dyrekcji	Akt powołujący	Powierzchnia w ha	Powiat
Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry	Gryfino ul. Armii Krajowej 36	Rozporządzenie Nr 4/93 Wojewody Szczecińskiego z dn. 19. 05. 1993 r., zmienione zarządzeniem Wojewody Zachodniopomorskiego nr 9/2005 z 25.05.2005 r.	6009 (1262 w Powiecie Polickim)	gryfiński policki

Na terenie gminy Kołbaskowo, znajdują się niewielkie obszary Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry.

Tabela 5. Rezerваты przyrody

Nazwa	Powierzchnia w ha	Gmina	Typ rezerwatu	Cel ochrony
Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem	4,19	Kołbaskowo	krajobrazowy	Zachowanie wzgórza stanowiącego wysoki brzeg doliny Odry
Kanał Kwiatowy	3,00	Kołbaskowo	florystyczny	Zachowanie stanowisk rzadkich gatunków roślin wodnych i błotnych
Kurowskie Błota	30,63	Kołbaskowo	faunistyczny	Zachowanie miejsc lęgowych ptaków gnieźdzących się na tym terenie
Świdwie	891,28	Police, Dobra	faunistyczny	Zachowanie zarastającego jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków

Tabela 6. Użytki ekologiczne

Nazwa	Powierzchnia w ha	Położenie	Gmina	Cel ochrony
Łysa Wyspa	8,09	Wyspa na Zalewie Szczecińskim	Nowe Warpno	Ochrona cennych pozostałości naturalnych ekosystemów, mających szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących gatunków zwierząt
Półwysep Podgrodzie	28,21	Południowo- zachodnie wybrzeże Zalewu Szczecińskiego	Nowe Warpno	Ochrona cennych pozostałości naturalnych ekosystemów, mających szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących gatunków zwierząt

Tabela 7. Pomniki przyrody

Lp.	Nazwa gatunku	Liczba obiektów	Gmina	Miejscowość	Właściciel Nadleśnictwo Trzebież
1.	Dąb bezszypułkowy	1	Nowe Warpno	Brzózki	Posesja prywatna
2.	Lipa drobnolistna	6	Nowe Warpno	Nowe Warpno ul. Szczecińska	Posesja prywatna

2. CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ POWIATU I STOPIEŃ ICH WYKONANIA

2.1. Cel 1. „Gorące punkty”

Priorytety:

1. Przedsięwzięcia ochronne i rekultywacyjne w Zakładach Chemicznych „Police” SA. Priorytet ten został zapisany, jako „gorący punkt” w „Wojewódzkim programie ochrony środowiska”.

2. Ograniczenie emisji odorów.

Działania:

- sporządzenie przeglądu ekologicznego Zakładów Chemicznych „Police” SA i przedłożenia go do zatwierdzenia właściwemu organowi ochrony środowiska (Dział V Prawa ochrony środowiska);
- opracowanie niezbędnej dokumentacji o zakresie wynikającym z przeglądu ekologicznego;
- realizacja inwestycji proekologicznych związanych z ochroną powietrza i zmniejszeniem ilości zużywanej wody;
- kontynuacja działań na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych fosfogipsów;
- realizacja zadań mających na celu zagospodarowanie odpadów masowych, między innymi takich, jak popioły, żużle czy fosfogipsy, np. przy budowie dróg, wałów przeciwpowodziowych oraz do rekultywacji i niwelacji terenów;
- prowadzenie działań mających na celu zwiększenie zagospodarowania siarczanu żelazowego;
- rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów siarczanu żelazowego;
- rekultywacja składowiska fosfogipsów;
- realizacja przedsięwzięć z zakresie dezodoryzacji emitowanych do atmosfery gazów.

Efekty:

- zmniejszenie emisji pyłów i gazów;
- zmniejszenie ilości wytwarzanych fosfogipsów;
- gospodarczy odzysk części wytwarzanych składowanych odpadów;
- zmniejszenie zużycia wody;
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów;

- poprawa stanu środowiska przyrodniczego;
- zmniejszenie opłat i kar za korzystanie i zanieczyszczanie środowiska.

Jednym z tzw. „gorących punktów” w „Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska” są Zakłady Chemiczne „Police” S.A. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szczecinie dokonuje systematycznych pomiarów azotu oraz pyłów zawieszonych ogółem. Natomiast zakładowe służby ochrony środowiska dokonują w czterech punktach zlokalizowanych na terenie zakładu 24-godzinnych pomiarów emisji dwutlenku siarki, amoniaku i związków fluoru. Wyniki tych pomiarów przekazywane są do WIOŚ w Szczecinie, w którym dokonywane są oceny jakości powietrza. Pozostałymi większymi emitorami zanieczyszczeń są m.in.:

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA Police

Zainstalowane są 4 kotły typu WR-10 o mocy ok. 11,6 MW każdy. Jeden z nich jest już trwale wyłączony. W sezonie grzewczym pracuje w zasadzie jeden kocioł. W wyniku kontroli stwierdzono, że zakład nie przekracza wartości dopuszczalnych wynikających z decyzji.

„Polchar” Sp. z o.o. Police

Zakład produkujący półkoks na cele eksportowe w ilości do 100 000 ton rocznie, powstał na terenie Z.Ch. Police, Zakład ubocznie produkuje energię ciepłą, którą wykorzystuje się w Z.Ch. Police. Pomiary kontrolne nie wykazują przekroczeń wartości dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

„Kemipol” Spółka z o.o. Police

Zakład produkuje koagulanty żelazowe i glinowe. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości

Jeżeli chodzi o Zakłady Chemiczne „Police” SA, działania tych Zakładów miały zmierzać w kierunku zmniejszenia ilości wytwarzanych fosfogipsów, zwiększenia zagospodarowania siarczanu żelaza (II) i bieżącej rekultywacji składowiska fosfogipsów. Zakłady, ze względu na realizowaną technologię spełniającą kryteria BAT (najlepszej dostępnej techniki) nie obniżą w najbliższym czasie ilości wytwarzanych fosfogipsów albowiem ilość tychże fosfogipsów jest adekwatna do wielkości produkcji nawozów i wynika bezpośrednio z chemizmu procesu. O zmniejszeniu ilości wytwarzanego fosfogipsu można mówić jedynie w przypadku zmniejszenia produkcji nawozów lub zakupu kwasu fosforowego od zewnętrznych

producentów, co jest uwarunkowane wybudowaniem terminalu rozładunkowego, na co w chwili obecnej zakłady nie mogą sobie pozwolić. Z przekazanych przez Zakłady danych wynika, że od 2002 roku Zakłady wywiązują się z podjętego działania i na bieżąco, w miarę posiadanych umów, zagospodarowują odpadowy siarczan żelaza II. Ze względu na to, iż składowisko fosfogipsów jest na bieżąco eksploatowane działania związane z jego rekultywacją wynikają ze sposobu jego użytkowania. Rekultywacja polega, więc na wprowadzaniu na teren składowiska, w miejscach do tego wyznaczonych, roślinności wyższej i niższej. Do chwili obecnej zrekultywowano obszary składowiska położone po południowej i północno-zachodniej części składowiska łącznie z wytworzoną wierzchowiną.

Główny profil działalności Z.Ch. „Police” SA to produkcja wysokiej jakości wyrobów chemicznych, wytwarzanych w trzech grupach asortymentowych:

- nawozy mineralne (wieloskładnikowe i mocznik),
- biel tytanowa (dwutlenek tytanu),
- chemikalia.

Z.Ch. „Police” SA są producentem wieloskładnikowych nawozów mineralnych. Produkty te spełniają wysokie wymagania międzynarodowe i wytwarzane są w oparciu o technologie światowych firm branży nawozowej. Spółka jest jedynym w Polsce producentem bieli tytanowej, która znajduje zastosowanie jako komponent do produktów w różnych branżach przemysłu. Produkcja i sprzedaż chemikaliów stanowi uzupełnienie oferty produktowej Zakładów i związana jest ze stale wzrastającym wykorzystaniem dodatkowych możliwości prowadzonego procesu produkcji. Grupa chemikaliów obejmuje przede wszystkim amoniak, kwas fosforowy i siarkowy oraz fluorokrzemian sodu.

Z.Ch. „Police” SA posiadają korzystną lokalizację. Jednym z największych atutów Spółki wynikających z lokalizacji jest zespół portowy, na który składają się port barkowy i morski. W skład infrastruktury portowej wchodzi między innymi dwa nabrzeża do przeładunku materiałów sypkich oraz stanowiska do przeładunku amoniaku i kwasu siarkowego. Realizowane przez Zakłady przeładunki towarów masowych stawiają policki port w grupie największych polskich portów morskich. Polickie porty przeładowały łącznie w 2006 r. 2 446 tys. ton ładunków, z tego 1 951 tys. ton w porcie morskim.

Z.Ch. Police S.A. przyjęły w 2008 roku nową strategię na lata 2008–2015, która opiera się na dwóch wartościach:

- rozwoju dotychczasowych obszarów działalności,
- nowych rynkach i nowych formach działalności.

Strategia określa następującą wizję i misję Spółki:

- niekwestionowany lider polskiego rynku nawozów NPK,
- silny gracz na największych rynkach NPK Europy Zachodniej (Niemcy, Francja),
- istotny gracz na europejskim rynku AdBlue,
- stawiający na aktywny rozwój w innych atrakcyjnych segmentach branży chemicznej w Europie Środkowo-Wschodniej.

Jedne z ważniejszych celów Z.Ch. Police S.A. to: modernizacja instalacji w celu zamiany paliwa z oleju opałowego na gaz ziemny, modernizacje turbiny parowej, magazynów, stacji przesypowych i układów pomiarowych, budowa magazynu kwasu fluorokrzemowego na PF-4 z Zakładzie Fosforowym. W ciągu ostatnich lat Zakłady Chemiczne "Police" SA zrealizowały wiele inwestycji, które doprowadziły do całkowitego wyeliminowania przekroczeń dopuszczalnych wartości emisji zanieczyszczeń. W wyniku licznych kontroli nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości emisji gazów i pyłów w stosunku do decyzji.

2.2. CEL 2. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.

2.2.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią.

Priorytety:

Budowa nowych i modernizacja istniejących ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowych.

Działania:

- Opracowanie programów gospodarki wodno-ściekowej dla gmin: Dobra, Kołbaskowo, Nowe Warpno (gmina Police posiada „Master plan gospodarki wodno- ściekowej”);
- opracowanie niezbędnych projektów technicznych;
- zbilansowanie w ramach Powiatu potrzeb w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną, a także dla celów przemysłowych i rolnych;
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację inwestycji związanych z zaopatrzeniem w wodę;
- systematyczna realizacja poszczególnych zadań inwestycyjnych;
- prowadzenie akcji informacyjnych i uświadamiających społeczność lokalną o celowości oszczędnego gospodarowania wodą.

Efekty:

- Poprawa jakości wody pitnej;
- zabezpieczenie ilości wody konsumpcyjnej;
- zmniejszenie ilości awarii urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę;
- zmniejszenie zużycia wody;
- stosowanie nowoczesnych technologii energetycznych;
- zwiększenie niezawodności dostaw wody;
- likwidacja sieci wodociągowych wykonanych z rur azbestowo cementowych.

W zakresie zaopatrzenia w wodę wzięto za cel budowę nowych oraz modernizację starych ujęć wody pitnej oraz sieci wodociągowych. Niemal na terenie całego Powiatu sieć wodociągowa jest w złym stanie technicznym. Rurociągi, których część wykonana została z rur azbestowych wymagały wymiany. Gminy podjęły zadania związane z modernizacją i wymianą sieci już przed uchwaleniem programu ochrony środowiska, a w trakcie realizacji programu kontynuowały działania z tego zakresu. Poniżej podano informacje o stanie realizacji tego zadania w poszczególnych gminach.

Gmina Police:

Dla gminy Police w ramach usług dla gospodarki i społeczności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej została zakwalifikowana następująca operacja do współfinansowania:

- budowa kanalizacji ściekowej w miejscowości Trzeszczyn w ramach projektu, odprowadzanie ścieków i wód opadowych z rejonu ul. Tanowskiej w Policach oraz m. Trzeszczyn. Całkowity koszt tej operacji wynosi 5 514 228,22 zł przy wnioskowanej kwocie pomocy wynoszącej: 2 541 859,00 zł.

Gmina Dobra:

- Wołczkowo - budowa zbiornika wyrównawczego i budynku hydroforni. Wartość inwestycji: 710.040,00 zł brutto;
- budowa sieci wodociągowej F 225 od granicy Skarbimierzyc do ul. Spółdzielców w Mierzynie. Wartość inwestycji: 663.680,00 zł brutto. Termin realizacji: 31.10.2010 r.;
- Grzeczka - Sławoszewo budowa sieci wodociągowej. Wartość inwestycji: 272.957,51 zł brutto. Termin realizacji: 24.06.2010 r.;
- wykonanie wodociągu Dołuje - Wąwelnica. Wartość prac: 71 498,00 zł. Termin wykonania prac: do 31.07.2010r. W dniu 20.05.10 r. zakończono inwestycję. Łączny koszt inwestycji: 88 406,85 zł.;
- wymiana wodociągu w ulicy Ogrodowej w Wołczkowie. Wartość inwestycji: 255 620,32 zł. Czas realizacji inwestycji: do dnia 30.08.2009r.;
- Bezrzecze budowa sieci wodociągowej ul. Górna. Wartość inwestycji: 82.960,00 zł. Termin realizacji zadania: 30.08.2009 r.;

- Dołuje - Wąwelnica, budowa sieci wodociągowej - odcinek od kościoła do końca miejscowości w kierunku północnym. Wartość inwestycji: 271 105,62 zł. Termin realizacji zadania: do 30.06.2009 r.

Gmina Kołbaskowo:

W ramach inwestycji gminnych wykonano następujące zadania:

- poprawa jakości wody poprzez likwidację rur azbestowo-cementowych na terenie gminy (sieć wodociągowa Kołbaskowo);
- przebudowa wodociągu w m. Kamieniec;
- doprowadzenie wody do dz. Nr 125 w Kołbaskowie;
- budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Kamieniec gmina Kołbaskowo –Projekt złożono do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Projekt jest na etapie oceny formalnej;
- budowa zbiornika retencyjnego wraz z remontem rowu melioracyjnego zgodnie z koncepcją hydrologiczną w miejscowościach: Warzymice, Przeclaw, Ustowo, Nowe Warpno.

W zakresie zaopatrzenia w wodę wzięto za cel modernizację sieci wodociągowych. Gmina podjęła zadania związane z modernizacją i wymianą sieci już przed uchwaleniem programu ochrony środowiska, a w trakcie realizacji programu kontynuowały działania z tego zakresu.

W roku 2009 gmina przygotowała dokumentację projektową wraz z kosztorysami na zadanie pod nazwą "poprawa jakości wody pitnej dla sołectw Warnołęka i Brzózki", przeprowadzono przetarg i wyłoniono wykonawcę robót, zakończenie prac zaplanowane na koniec I kwartału 2010, koszt inwestycji w roku sprawozdawczym wyniósł 39.656,00 zł.

W roku 2006 gmina przystąpiła do realizacji zadania inwestycyjnego pod nazwą modernizacja i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Nowym Warpnie-Podgrodziu, w roku 2009 nie poniesiono kosztów na inwestycję, zakończenie zadania zaplanowane na I kwartał 2010 r.

Podsumowując należy stwierdzić, że gminy z powodzeniem realizowały program w zakresie gospodarki wodnej.

2.2.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią.

Priorytety:

1. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminach Police (zgodnie z posiadanym master planem) i Nowe Warpno.
2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowościach, w których to nie zostało uporządkowane, położonych w gminach Dobra i Kołbaskowo.

Działania:

- opracowanie w poszczególnych gminach projektów technicznych dla systemów gospodarki ściekowej;
- systematyczne realizowanie zadań inwestycyjnych z zakresu gospodarki ściekami;
- udoskonalenie zintegrowanego oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych w Zakładach Chemicznych „Police” SA;
- realizacja kompleksowego rozwiązania gospodarki ściekowej w gminie Police, w oparciu o zatwierdzony przez Radę Gminy „Masterplan gospodarki wodno-ściekowej”;
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację inwestycji z zakresu gospodarki ściekowej.

Efekty:

- uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminach Powiatu Polickiego;
- osiągnięcie wysokiego stopnia oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych;
- zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do poszczególnych odbiorników ścieków oczyszczonych;
- zmniejszenie przedostawania się (infiltracji) zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód przybrzeżnych Bałtyku;

- stopniowa i trwała poprawa jakości wód, zwłaszcza wód powierzchniowych.

W zakresie gospodarki ściekowej realizowano budowę nowych sieci kanalizacyjnych oraz przyłączania nowych odbiorców.

Gminy podobnie jak to miało miejsce przy realizacji zadań z zakresu zaopatrzenia w wodę podjęły zadania związane z budową sieci kanalizacyjnej już przed uchwaleniem programu ochrony środowiska, a w trakcie realizacji programu kontynuowały działania z tego zakresu.

Realizacji tych zadań w poszczególnych gminach przebiegała następująco:

Gmina Police:

W latach 2007-2010 w gminie Police wykonano m.in.:

- budowa kanalizacji w pozostałych miejscowościach;
- pogłębienie kanału Łarpia jako zadanie priorytetowe, bowiem już obecnie przy niskim stanie wód Odry osady wypełniają koryto i woda z Odry przestaje płynąć kanałami Łarpi (poziom osadów jest wyższy od poziomu lustra wody w Odrze ciągle narasta).

Obecnie wykonywana kanalizacja w Gminie Police z terminem zakończenia do 2015 roku zapewni odbiór ścieków z terenu całej Gminy Police.

Gmina Dobra:

Mierzyn, budowa kanalizacji deszczowej Wartość prac: 4 733 600,00 zł
Termin zakończenia prac: do 31.08.2011 r.

Nazwa zadania: „Mierzyn budowa kanalizacji deszczowej ul. Mierzyńska, w Szczecinie ul. Okulickiego i Książacka”. Inwestycja polega na budowie głównego kolektora odprowadzającego wody opadowe z terenów przyległych do ulic Mierzyńskiej, Wędrownej i Okulickiego. Wartość inwestycji wg umowy: 4 705 545,60 zł. Inwestycja jest współfinansowana przez:

- Gminę Miasto Szczecin w wysokości: 1 646 940,96 zł.
- Gminę Kołbaskowo w wysokości: 250 000,00 zł.

Gmina Dobra uzyskała dotację celowa na realizację inwestycji z Powiatu Polickiego z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 300 000,00 zł.

Wolczkowo, modernizacja drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą ul. Jesienna - etap I - kanalizacja deszczowa, wartość inwestycji: 64 093,75 zł.
Termin wykonania inwestycji: do 30.08.2010 r.

Gmina Kolbaskowo:

- rozbudowa oczyszczalni ścieków w Przecławiu;
- koncepcja programowo-przestrzenna odprowadzenia wód opadowych i roztopowych ze zlewni rzeki Bukowej wraz z określeniem sposobu ochrony przed powodzią terenów gminy Dobra, Kolbaskowo i Szczecin leżących w zlewni rzeki Bukowej.

Gmina Nowe Warpno:

W zakresie gospodarki ściekowej realizowano budowę nowych sieci kanalizacyjnych oraz przyłączania nowych odbiorców. Gmina podobnie jak to miało miejsce przy realizacji zadań z zakresu zaopatrzenia w wodę podjęła zadania związane z budową sieci kanalizacyjnej już przed uchwaleniem programu ochrony środowiska, a w trakcie realizacji programu kontynuowała działania z tego zakresu. Na terenie powiatu istnieje oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna.

Tabela 8. Gospodarka ściekowa.

Wyszczególnienie	Nowe Warpno
Ilość miejscowości w gminie	9
w tym:	
skanalizowanych	2
Ilość oczyszczalni ścieków eksploatowanych w gminie	1

Podsumowując należy stwierdzić, że gminy z powodzeniem realizowały program w zakresie gospodarki ściekowej.

2.3. CEL 3. GOSPODARKA ODPADAMI

Od 1993 r. Gmina Police prowadzi selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, którą na terenie Gminy Police realizuje Przedsiębiorstwo

Użyteczności Publicznej „TRANS-NET” S.A. Podstawowe znaczenie dla gospodarki odpadami po zamknięciu wysypiska w Sierakowie będzie miał Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym. Aktualne rozwiązania zastosowane w tym obiekcie są jednymi z najnowocześniejszych w Polsce, a gospodarka odpadami nie powinna stanowić ograniczenia w rozwoju Gminy. Nie objęte zorganizowanym wywozem są miejscowości wzdłuż granicy zachodniej Gminy, powyżej Tanowa oraz granicy północnej tj. Dobieszczyń, Karpin, Nowa Jasienica, Podbrzezcie, Poddymín, Sierakowo, Stare Leśno, Węgornik, Zalesie oraz Żółtew zamieszkiwane przez około 160 mieszkańców – niewielka część mieszkańców Gminy nie jest objęta zorganizowanym wywozem odpadów komunalnych.

W ostatnich latach ilość selektywnie zebranych odpadów ogółem wzrosła ponad czterokrotnie. Największą dynamikę wzrostu wykazuje zbiórka szkła.

Do Zakładu w Leśnie Górnym przyjmowane są odpady komunalne z terenu Powiatu Polickiego. Dla zapewnienia dobrego skomunikowania wybudowano nową drogę dojazdową do składowiska. Nadrzędnym celem uwzględnianym przy projektowaniu składowiska i zakładu odzysku jest jak najdłuższa eksploatacja tego obiektu. Dlatego też składowisko to powinno zostać maksymalnie odciążone z odpadów o charakterze wtórnym. Pozostałe zaś odpady są przerabiane (część organiczna) lub składowane przy możliwie maksymalnym ich zagęszczeniu (część nieorganiczna). W tym celu obiekt został wyposażony w składowiska odpadów z wykorzystaniem istniejących kwater z zastosowaniem nowoczesnych i bezpiecznych dla środowiska rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, w linię sortowniczą do oddzielenia surowców wtórnych oraz urządzenia do ich wstępnej segregacji.

W ostatnich latach w Zakładach Chemicznych „Police” przeprowadzonych zostało szereg inwestycji w ochronie środowiska, co przyczyniło się do znacznego ograniczenia odpadów. Optymalnym sposobem postępowania z odpadowym fosfogipsem jest jego bezpieczne składowanie. Składowiska fosfogipsów zabezpieczane są systemem rowów opaskowych, które wykluczają skażenie środowiska a w wyniku gospodarczego wykorzystania siarczanu żelazawego został znacznie ograniczony wpływ tego odpadu na środowisko.

Priorytety:

- rozwijanie systemu gospodarki odpadami, opartego na okręgowym składowisku (Leśno Górne), rozwiązującym kompleksowo gospodarkę wszystkimi odpadami dla całego powiatu, w tym także dla gminy Police, a także dla miasta szczecina (współpraca międzygminna);
- likwidowanie dzikich składowisk odpadów;
- dalszy rozwój i prowadzenie kompleksowego systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Police;
- utworzenie na terenie gminy Police 1 Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON);
- opracowanie i wdrożenie koncepcji edukacji ekologicznej mieszkańców gminy;
- unieszkodliwianie osadów ściekowych;
- prowadzenie monitoringu gospodarki odpadami na terenie gminy Police.

Zgodnie z zapisami w powiatowym programie ochrony środowiska zakłada się:

- do 60% wykorzystania odpadów przemysłowych do celów gospodarczych (bez uwzględnienia fosfogipsów),
- objęcie selektywną zbiórką odpadów komunalnych – do 80 % gospodarstw domowych, odzyskanie i ponowne wykorzystanie surowców wtórnych – do 60 %,

System transportu odpadów komunalnych odbywa się zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Police za pośrednictwem firm, które uzyskały na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zezwolenie Burmistrza Gminy Polic na odbiór odpadów komunalnych stałych. Poniższa tabela przedstawia, wykaz firm, które posiadają wyżej wymienione zezwolenie.

Tabela 9. Wykaz firm posiadających zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych stałych.

Lp.	Nazwa firmy	Adres
1.	Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „Trans-Net” S.A.	ul. Tanowska 8, 72-010 Police
2.	Firma Usługowo-Handlowo-Produkcyjna „Jantra”	ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin
3.	„Remondis” Szczecin Sp. z o.o.	ul. Żołnierska 56, 70-961 Szczecin
4.	„Tompol” Tomasz Franecki	ul. Szeroka 17, 71-212 Szczecin
5.	Firma „SECURA”	ul. Thugutta 6D/5, 71-693 Szczecin
6.	Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Policach	ul. Piastów 15, 72-015 Police
7.	Zakład Usług Wielobranżowych „Stępol” S.C.	ul. Długosza 10, 72-010 Police
8.	„Transtech” Usługi Sprzętowe i Transportowe Sp. z o.o.	ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police
9.	Zakład Urządzania i Utrzymywania Ziieleńców „Siał”	ul. Boguchwały 1, 71-531 Szczecin
10.	Firma „Profil”	ul. Czorszyńska 16, 71-163 Szczecin
11.	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.	ul. Energetyków 20, 70-656 Szczecin
12.	Firma Usługowo-Handlowa „Auto –Met”	ul. Ułańska 8, 71-750 Szczecin
13.	Usługi Transportowe A&K	ul. Niemierzyńska 10/30, 71-436 Szczecin
14.	Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „Waldix”	ul. Ku Słońcu 22c/ 1, 71-073 Szczecin
15.	„Towar” Wywóz Odpadów Komunalnych i Gruz	ul. Stawna 9, 71-494 Szczecin
16.	„Rob-Top” Wywóz Śmieci i Odpadów	ul. Zawadzkiego 15/ 3, 71-246 Szczecin

W roku 2009 na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.) został opracowany a następnie przyjęty uchwałą Rady Powiatu w Policach Nr XXXVII/256/2010 z dnia 29 stycznia 2010r., Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Polickiego na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2018. Na podstawie wcześniej przyjętego planu powiatowego z 2004 roku, rozpoczęły się działania związane z przygotowaniem do opracowania PGO w poszczególnych gminach. Plany te zostały uchwalone w latach 2005 – 2006 r.

- Gmina Dobra - Uchwała Nr XXII/322/05 Rady Gminy w Dobrej z 31 marca 2005 r.

- Gmina Kołbaskowo - Uchwała Nr XXIII/305/05 Rady Gminy Kołbaskowo z 28 lutego 2005 r.
- Gmina Nowe Warpno - Uchwała Nr XXIX/193/2006 Rady Miejskiej w Nowym Warpnie z 30 stycznia 2006 r.
- Gmina Police - Uchwała Nr XXX/225/05 Rady Miejskiej w Policach z 22 lutego 2005 r.

Na podstawie przyjętych Planów Gospodarki Odpadami, gminy uchwałyły „Regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminie”, w których określiły zasady gromadzenia, odbioru i transportu odpadów komunalnych. Na podstawie uchwalonych regulaminów gminy Kołbaskowo i Dobra uchwałyły górne stawki opłat za usuwanie odpadów komunalnych. Regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminach weszły w życie:

- Gmina Dobra - Uchwała Nr XXXIII/426/06 Rady Gminy w Dobrej z 25 maja 2006 r.
- Gmina Nowe Warpno - Uchwała Nr XLI/198/2006 Rady Miejskiej w Nowym Warpnie z 27 marca 2006 r.
- Gmina Kołbaskowo - Uchwała Nr XXXI/407/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dn. 20 lutego 2006 r.
- Gmina Police - Uchwała Nr XL/309/05 Rady Miejskiej w Policach z 29 grudnia 2005 r.

W ramach rozwoju selektywnej zbiórki, celem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych opracowano system ich gromadzenia i odbioru. Zasady gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych, opracowane zostały w gminnych planach gospodarki odpadami i gminnych regulaminach utrzymania czystości i porządku. W gminach Powiatu Polickiego wyznaczono 3 punkty gromadzenia odpadów niebezpiecznych. Jeden w gminie Kołbaskowo i dwa w gminie Police. W Policach punkty te znajdują się na terenie ZOİSOK w Leśnie Górnym. Gminy zawarły porozumienia z firmami specjalistycznymi zajmującymi się odbiorem i unieszkodliwianiem zużytych baterii i przeterminowanych leków. Ze środków PFOŚiGW zakupiono pojemniki do zbierania przeterminowanych leków do aptek na terenie powiatu. Część

z pojemników do selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych wyposażone są w kieszenie do zbierania baterii.

Gmina Nowe Warpno:

W gminie Nowe Warpno prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Po wprowadzeniu „Gminnego Planu Gospodarki Odpadami” wzrosła liczba pojemników na selektywną zbiórkę odpadów a co za tym idzie zwiększyła się ilość zebranych surowców. Działanie to wpłynęło również na zmniejszenie się liczby odpadów komunalnych kierowanych do unieszkodliwiania na składowiskach.

Odpady komunalne z terenu gminy wywożone są do Zakładu Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym, w gminie Police. Na terenie zakładu działa sortownia i składowisko odpadów (2 kwatery).

Na zlecenia oraz w wyniku dwukrotnej w ciągu roku zbiórki z okazji „Dnia ziemi” i „Sprzątania świata” zbierane były odpady wielkogabarytowe. Do końca 2009 roku wszyscy mieszkańcy gminy Nowe Warpno zostali objęci zorganizowanym systemem odbierania i unieszkodliwiania odpadów. W 2009 roku gmina prowadziła selektywne zbieranie odpadów, które obejmowało głównie odpady opakowaniowe (tworzywa sztuczne, szkło, papier i tektura oraz puszki i baterie). W 2009 roku w gminie zebrano selektywnie 27,3 Mg odpadów opakowaniowych, natomiast do odzysku i recyklingu przekazano 100 % tych odpadów. Prowadzona jest edukacja w zakresie selektywnej zbiórki odpadów w wyniku czego wzrasta poziom ich zbiórki.

Edukacja społeczeństwa odbywała się za pomocą kart (ulotek) informacyjnych pozostawionych w ogólnodostępnych miejscach. Pomocne okazały się również plakaty ilustrujące sposób prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów oraz identyfikacja kolorów pojemników z ich przeznaczeniem. W 2009 roku duży nacisk położono na propagowanie szkodliwości azbestu i wyrobów z azbestem.

Istniejący system zbierania odpadów komunalnych, w tym również niebezpiecznych, oparty jest o firmę Trans – Net, posiadającą wymagane do tego uprawnienia, z którymi to gospodarstwa domowe, podmioty gospodarcze oraz gmina zawarły odpowiednie umowy.

Tabela 10. Odpady komunalne zebrane w gminie Nowe Warpno w latach 2007 – 2009 (GUS lata 2006 – 2008, obliczenia własne 2009 na podstawie danych z firm wywozowych).

Rok	Odpady zebrane w ciągu roku [Mg/r.]	Ogólny wskaźnik masowy [kg/M/rok] planistyczny	Odpady zebrane w ciągu roku w gospodarstwach domowych [Mg/r.]	Ogólny wskaźnik masowy [kg/M/rok] Odpady domowe	Ludność [osoby]
2007	266,73	172,19	189,17	122,12	1549
2008	370,76	231,87	349,70	218,70	1599
2009	378,10	230,41	356,62	217,32	1641

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI:

Odpady ulegające biodegradacji:

- brak selektywnego zbierania i odbierania odpadów ulegających biodegradacji.

Odpady pozostałe w strumieniu odpadów komunalnych:

- porzucanie zmieszanych odpadów komunalnych na tzw. „dzikich wysypiskach;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie działań służących poprawie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wykaz jednostek, które uzyskały pozwolenie na wywóz odpadów stałych oraz nieczystości ciekłych w 2008 r. w Gminie Nowe Warpno:

- Przedsiębiorstwa Użyteczności Publicznej TRANS-NET S.A. z siedzibą w Policach przy ul. Tanowskiej 8, 72-010 Police (odpady stałe i ciekłe);
- REMONDIS Szczecin Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie przy ul. Żołnierskiej 56, 71-210 Szczecin (odpady stałe);
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Nowym Warpnie, ul. Kościuszki 47a, 72-022 Nowe Warpno (odpady ciekłe).

Przewiduje się następujące zmiany w zakresie rozwiązań organizacyjnych i techniczno-technologicznych w grupie odpadów komunalnych:

1. wzrost poziomu selektywnego zbierania oraz segregacji odpadów komunalnych,
2. tworzenie ponadgminnych systemów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych ze szczególnym uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji,
3. budowę nowych i rozbudowę istniejących obiektów gospodarowania odpadami w ramach wyznaczonych obszarów działania regionów zagospodarowania odpadów.

W ramach regionów gospodarki odpadami planuje się budowę zakładu termicznego przekształcania odpadów komunalnych dla regionu Szczecińsko-Polickiego o możliwości termicznego unieszkodliwienia około 150 tys. Mg zmieszanych odpadów komunalnych rocznie, spełniającego najlepsze dostępne techniki (BAT).

Gmina Kołbaskowo:

Na obszarze gminy Kołbaskowo eksploatowana jest jedna komunalna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w północno-wschodniej części wsi Przecław o wydajności 2400 m³/d. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rowu melioracyjnego, który w rejonie Kurowa ma ujście do Kanału Kurowskiego. Wody opadowe z dróg i osiedli mieszkaniowych odprowadzane są kanalizacją deszczową bezpośrednio do rowów melioracyjnych. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych wywożone są do punktu zlewnego na oczyszczalni w Przecławiu lub w sposób niekontrolowany do lasu lub rowu.

Odpady stałe z terenu gminy wywożone są na wysypisko w Leśnie Górnym. W gminie brak miejsc składowania odpadów trujących, które z terenu gminy wywożone są na specjalnie w tym celu wyznaczone składowiska do Chojny.

Oczyszczenie rzeki Łarpia

Rzeka Łarpia stanowi zachodnie, boczne odgałęzienie rzeki Odry (Domiąży). W rejonie tym (Skolwin) po stronie zachodniej rzeka Odra (Domiąża) ma kilka odgałęzień, którymi licząc od głównego koryta cieką są: Wietlina, Kanał Skolwiński, Cieśnica.

Rzeka początek swego biegu rozpoczyna od rzeki Cieśnicy na wysokości północnego końca wyspy Skolwiński Ostrów i płynie w kierunku zachodnim w rejonie Mścięcina i dalej niemalże północno - zachodnim, wzdłuż historycznej linii zabudowy miasta Police. W rejonie starego kanału fabryki benzyny syntetycznej zmienia kierunek na wschodni i szerokim rozlanym korytem wpływa do rzeki Odry (Domiaży) w rejonie przeładunku amoniaku Z.Ch. Police.

Całkowita długość cieków wynosi ok. 5,8 km a szerokość koryta waha się od 15-100 m. Przy braku spadku podłużnego koryta i bardzo silnym jego zamuleniu oraz przy silnych prądach wejściowych obserwuje się prędkość przepływu w korycie rzeki Łarpia rzędu 0,1 m/s a przepływ wody szacowany jest na poziomie ok. 5,0 m/s.

Wody rzeki Łarpi nie są i nie były praktycznie nigdy objęte systematycznymi badaniami. W okresach jesienno - wiosenno - zimowych, z uwagi na powiązanie hydrauliczne z wodami rzeki Odry, jakość wody rzeki Łarpi jest podobna. W okresie lata przy wyższych temperaturach i innych niekorzystnych elementach klimatycznych, rzeka Łarpia zachowuje się jak bezodpływowy zbiornik wody, do którego przez wiele lat odprowadzano znaczne ilości niedostatecznie oczyszczonych ścieków, a zdeponowane na dnie, w wyniku tego procesu osady stanowią źródło dodatkowego zanieczyszczenia wód.

Od dnia 15.04.2003 r. na terenie gminy Police działa Stowarzyszenie Ekologiczne „ŁARPIA”. Do podstawowych celów stowarzyszenia należy:

- podjęcie działań mających doprowadzić do oczyszczenia rzeki Łarpi;
- promowanie terenów przy rzece Łarpi jako miejsca wypoczynku;
- organizowanie imprez związanych z turystyką i rekreacją;
- edukacja ekologiczna poprzez podejmowanie działań na rzecz ochrony zwierząt i roślin, środowiska naturalnego oraz walorów krajobrazowych, promowanie żeglarstwa, kajakarstwa, wędkarstwa, sportów motorowodnych oraz innych rodzajów czynnej rekreacji.

Stowarzyszenie prowadzi edukację ekologiczną poprzez m.in.: sprzątanie rzeki Łarpi i terenów jej przyległych z okazji święta: "Sprzątania Świata" i "Dnia Ziemi", akcję "Każdy ptaszek ma swój daszek" (budowa i zawieszanie zimą budek dla ptaków, dokarmianie zwierzyny leśnej i ptaków).

Stowarzyszenie prowadzi działalność wydawniczą. Publikuje m.in. foldery i pocztówki promujące rzekę Łarpię. Ważną inicjatywą stowarzyszenia było

opracowanie "Studium Wykonalności Rewitalizacji rzeki Łarpi" w celu pozyskania funduszy na dalsze prace związane z doprowadzeniem do rewitalizacji rzeki. Koryto rzeki wymaga natychmiastowego oczyszczenia. Warunki odpływu oraz wahania stanów wód Łarpi są powiązane i uzależnione od zjawisk panujących na rzece Odrze i Zalewie. Oczyszczenie koryta Łarpi to jedno zagadnienie.

Celem drugim jest stworzenie możliwej do realizacji dokumentacji, która zawierałaby szeroko pojętą rekultywację rzeki, a której wykonanie stwarzałoby możliwość wyeliminowania podstawowego źródła zanieczyszczeń i degradacji cieku, jakim były zrzuty ścieków z oczyszczalni komunalnej przy ul. Dębowej i ścieków „dzikich” z ul. Wojska Polskiego i Dolnej. Celem rekultywacji z kolei jest przywrócenie rzece i terenom przyległym walorów rekreacyjno – sportowych i turystyczno krajobrazowych w powiązaniu z pozostałą siecią hydrograficzną. Podjęte próby rewitalizacji rzeki Łarpi, póki co nie mają szerszego wymiaru. Opracowano Koncepcję Zagospodarowania Brzegów Łarpi, według której ma być tworzone nabrzeże od mostu na ul. Goleniowskiej na północ w kierunku przystani klubu Bras.

Zgodnie z ustaleniami wojewódzkiego oraz powiatowego planu gospodarki odpadami należy w miarę możliwości zapobiegać powstawaniu osadów ściekowych. Preferowanym sposobem postępowania z osadami jest ich ponowne wykorzystanie poprzez recykling substancji biogennych, które zastąpić mogą stosowane nawozy sztuczne. Oznacza to wykorzystanie osadów do celów rolniczych oraz zagospodarowania gruntów (plantacje, parki, lasy, inne obszary zielone). Wykorzystanie osadów przy zagospodarowywaniu gruntów jest preferowane ze względów ekologicznych. W przypadku niemożności ponownego wykorzystania osadów (słaba jakość lub brak w pobliżu odpowiednich gruntów), osady należy bezpiecznie unieszkodliwiać.

Według danych zawartych w Strategii Rozwoju Powiatu Polickiego na terenie Powiatu istnieje 6 oczyszczalni ścieków:

- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna (Redlica, gmina Dobra) o przepustowości 2113 m³/d.
- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna (Lubieszyn, gmina Dobra) o przepustowości 50 m³/d,
- oczyszczalnia bioblok (Mierzyn, gmina Dobra) o przepustowości 400 m³/d,

- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna (Przeclaw, gmina Kolbaskowo) o przepustowości 2500 m³/d,
- oczyszczalnia Z.CH. „Police” SA (Police, gmina Police) o przepustowości 105332 m³/d,
- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna (Nowe Warpno) o przepustowości 800 m³/d.

Osady, powstające na terenie oczyszczalni ścieków Z.Ch. „Police” SA, zgodnie z ustawą o odpadach w 100% wykorzystywane są do rekultywacji na terenie Zakładów. Ponadto, kompostownia na terenie ZOISOK w Leśnie Górnym jest w stanie zagospodarować pozostałe osady, powstające na terenie gminy.

Składowisko odpadów komunalnych i przemysłowych.

Na terenie gminy Dobra, w miejscowości Dołuje, znajdowało się składowisko odpadów komunalnych i przemysłowych, eksploatowane w latach 1977-1989 przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Szczecinie. Eksploatację składowiska zakończono po zgromadzeniu około 190 tysięcy m³ odpadów, w dużej mierze niebezpiecznych. Powierzchnię składowiska pokryto warstwą gruntów mineralnych i żużla. W stanie obecnym składowisko pokrywa tylko roślinność, będąca wynikiem sukcesji naturalnej. Powierzchnia jest nierówna, posiada liczne nieckowate zagłębienia, teren nachylony jest w kierunku wschodnim.

Uformowane z dużym nachyleniem skarpy stykają się bezpośrednio z polami uprawnymi. Obiekt ten został uznany za szczególnie szkodliwy dla środowiska.

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono rekultywacji terenu po byłym składowisku odpadów, ze względu na brak środków, mimo że jest to zadanie priorytetowe w gospodarce odpadami.

Ogromny problem dla środowiska naturalnego, szczególnie z uwagi na zagrożenie dla niemal każdego jego komponentu, stanowią dzikie składowiska odpadów. Występują one niemal w każdej miejscowości Powiatu. Najczęściej umiejscowione są przy drogach, w przydrożnych rowach, na terenie lasów, w zbiornikach wodnych.

Co roku z PFOŚiGW przeznaczane są środki na likwidację dzikich składowisk odpadów. W związku z niską świadomością społeczną likwidacja dzikich składowisk jest mało skuteczna. Niezbędne zatem stają się działania

edukacyjne i informacyjne, mające na celu uświadomienie mieszkańcom zagrożeń i niebezpieczeństw związanych z powstawaniem dzikich składowisk.

Poszczególne gminy starają się przeciwdziałać powstawaniu dzikich wysypisk oraz dokładają starań do ich likwidacji.

Gmina Police w ramach likwidacji tzn. „dzikich wysypisk” przedsięwzięła pewne kroki. Szacuje się, iż około 100 % właścicieli nieruchomości na terenie miasta Police usuwa zgodnie z przepisami prawa odpady komunalne z terenu nieruchomości. Na terenach sołectw część właścicieli nieruchomości usuwa odpady komunalne w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami.

Nielegalne składowiska odpadów komunalnych na terenie gminy Police są usuwane na bieżąco. W 2008 r. na terenie gminy Police zlikwidowano 8 nielegalnych składowisk odpadów: 3 w Policach, po 1 w Przęsocinie, Drogoradzu, Tanowie, Siedlicach, Trzebieży. W gminie Nowe Warpno problem dzikich wysypisk dotyczy w szczególności odpadów pochodzących z rozbiórki obiektów budowlanych, odpadów wielkogabarytowych i typowych zmieszanych odpadów komunalnych. W ostatnich latach zinwentaryzowano i zlikwidowano dwa większe wysypiska tego rodzaju oraz szereg mniejszych (m.in. na terenach leśnych).

Powstawanie tzw. dzikich wysypisk na terenie gminy wynika przede wszystkim ze zubożenia jej mieszkańców, którzy nie posiadają środków na opłaty związane z odbiorem wytwarzanych odpadów oraz z braku przestrzegania obowiązujących przepisów przez innych ich wytwórców (np. prowadzących budowę własnych obiektów na tym terenie). Likwidacja tzw. dzikich wysypisk prowadzona jest wyłącznie okresowo (raz na kilka lat) ze środków własnych Gminy.

2.4. CEL 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową, zminimalizowanie uciążliwego hałasu i ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Priorytety:

- utworzenie bazy danych emisji zanieczyszczeń do powietrza na podstawie przeprowadzonej szczegółowej inwentaryzacji;

- realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, między innymi poprzez modernizację nieefektywnych systemów grzewczych;
- przeprowadzenie gazyfikacji we wszystkich miejscowościach, w których zamieszkuje powyżej 300 osób;
- realizacja przedsięwzięć mających na celu ograniczenie zużycia energii, między innymi poprzez modernizację systemów oświetlenia na mniej energochłonne oraz prowadzenie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej;
- realizacja przedsięwzięć mających na celu ograniczenie hałasu, w tym hałasu komunikacyjnego.

Działania:

- przeprowadzenie na terenie całego Powiatu inwentaryzacji źródeł emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza atmosferycznego;
- opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- opracowanie gminnych programów modernizacji oświetlenia drogowego;
- opracowanie programu ograniczenia lub wyeliminowania emisji hałasu do środowiska oraz ochrony przed hałasem;
- wykonanie mapy akustycznej dla obszaru drogowego w miejscowości Kołbaskowo;
- przeprowadzenie badań i oceny zagrożeń w zakresie emisji promieniowania elektromagnetycznego na obszarze Powiatu;
- opracowanie niezbędnych projektów technicznych;
- wprowadzenie stałego monitoringu hałasu;
- budowa ekranów akustycznych w pierwszej kolejności w miejscowości Kołbaskowo;
- zakładanie pasów zieleni izolacyjnej.

Efekty:

- zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną;
- zmniejszenie zużycia nośników energii, zwłaszcza węgla kamiennego;

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza atmosferycznego;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania hałasu;
- zidentyfikowanie źródeł ponadnormatywnej emisji promieniowania elektromagnetycznego, co pozwoli na zastosowanie środków chroniących przed tym promieniowaniem.

Ponieważ największym zakładem przemysłowym na terenie Polic są Zakłady Chemiczne „Police” SA to na nich skupia się uwaga służb ochrony środowiska.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szczecinie dokonuje systematycznych pomiarów azotu oraz pyłów zawieszonych ogółem. Natomiast zakładowe służby ochrony środowiska dokonują w czterech punktach zlokalizowanych na terenie zakładu 24-godzinnych pomiarów emisji dwutlenku siarki, amoniaku i związków fluoru. Wyniki tych pomiarów przekazywane są do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, w którym dokonywane są oceny jakości powietrza.

Na podstawie danych pozyskanych z GUS zaobserwowano spadkową tendencję emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza. Duży wpływ na stan czystości powietrza ma także emisja niska, która pochodzi z lokalnych kotłowni, palenisk indywidualnych oraz środków transportu.

W 2005 roku została uruchomiona stacja automatyczna przy ulicy Łącznej. Wyniki tej stacji dostarczają informacji o napływie zanieczyszczeń z Polic na północne tereny Szczecina, w przypadku wiatrów wiejących w kierunku północno-wschodnim.

Stacja dokonuje następujących pomiarów:

Mierzone
zanieczyszczenia/
metodyka
pomiarowa

Reprezentatywność
stanowisk
pomiarowych

Dwutlenek siarki (SO_2) / metoda fluorescencyjna

Tlenek azotu (NO) / metoda chemiluminescencji

Dwutlenek azotu (NO_2) / metoda
chemiluminescencji

Tlenki azotu (NOX) / metoda chemiluminescencji

Pyl zawieszony (PM_{10}) / pochłanianie
promieniowania beta

Tlenek węgla (CO) / metoda spektrofotometrii
w podczerwieni

—

SO_2 - kilkanaście km

NO , NO_2 , NOX - kilkanaście km

PM_{10} - kilkanaście km

CO - kilkanaście km

Parametry
meteorologiczne

o Temperatura powietrza

o Wilgotność powietrza

o Prędkość wiatru

o Kierunek wiatru

o Ciśnienie
atmosferyczne

o Opad atmosferyczny

o Promieniowanie
słoneczne

Tabela 11. Szczecin ul. Łączna – 2007

Parametr	Jednostka	Norma	Średnia1
Dwutlenek siarki (SO ₂)	pg/m ³	20	2.8
Tlenek azotu (NO)	pg/m ³		1,0
Dwutlenek azotu (NO ₂)	pg/m ³	40	10
Tlenek węgla (CO)	mg/m ³		0.18
Tlenki azotu (NO ₂)	ug/m ³	30	10
Pył zawieszony (PM ₁₀)	Mg/m ³	40	26
Prędkość wiatru (WS)	m/s		1,0
Kierunek wiatru (WD)	(stopnie)		217
Ciśnienie atmosferyczne (PH)	hPa		1000
Temperatura (TP)	°C		9,2
Wilgotność (RH)	P/ 70		87
Ilość opadu (RF)	mm		675,9

Tabela 12. Szczecin ul. Łączna – 2008

Parametr	Jednostka	Norma	Średnia1
Dwutlenek siarki (SO ₂)	pg/m ³	20	4.4
Tlenek azotu (NO)	pg/m ³		1,8
Dwutlenek azotu (NO ₂)	pg/m ³	40	17
Tlenek węgla (CO)	mg/m ³		0.22
Tlenki azotu (NO ₂)	ug/m ³	30	18
Pył zawieszony (PM ₁₀)	Mg/m ³	40	20,3
Prędkość wiatru (WS)	m/s		0.6
Kierunek wiatru (WD)	(stopnie)		196
Ciśnienie atmosferyczne (PH)	hPa		1001
Temperatura (TP)	°C		8
Wilgotność (RH)	P/ 70		81
Ilość opadu (RF)	mm		402

Na terenie powiatu polickiego stężenia podstawowych zanieczyszczeń w powietrzu dokonuje się w oparciu o pomiary automatyczne, które wykonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie i Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna:

Rodzaj emisji zanieczyszczeń	Ilość emisji punktowej	Ilość emisji powierzchniowej	Ilość emisji liniowej	Suma emisji
SO ₂ [Mg/rok]	3315	95	1	3411
NO ₂ [Mg/rok]	1288	98	317	1703
CO [Mg/rok]	108	223	1224	1555
Pył PM10 [Mg/rok]	674	219	122	1015
Pb [kg/rok]	2,04	251	69	322,04
As [kg/rok]	0,34	26	-	26,34
Cd [kg/rok]	0,43	40	0,9	41,33
Ni [kg/rok]	4,6	127	8,6	140,2
B(a)P [kg/rok]	27,2	38	0,2	65,4
C6H6 [Mg/rok]	-	-	5,99	5,99

Źródło danych: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego, *Raport za rok 2008* (Inspekcja Ochrony Środowiska WIOŚ w Szczecinie); www.wios.szczecin.pl

Na podstawie wyników obserwuje się spadek ilości zanieczyszczeń. W żadnych z badanych wskaźników nie zostały przekroczone normy zanieczyszczeń powietrza.

Dane o emisji zanieczyszczeń uzyskiwane są na podstawie danych opublikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska zamieszczonych na stronie internetowej WIOŚ.

Powiat policki charakteryzuje się średnim stopniem zanieczyszczenia powietrza. W tej części województwa, na jakość powietrza obserwuje się również wpływ emisji z obszaru Niemiec, z przygranicznego obszaru landu Meklemburgia-Pomorze Przednie. Podobnie jak w innych rejonach Polski, najistotniejszym problemem są zanieczyszczenia pyłowe.

Pomimo obserwowanego spadku emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł punktowych, wciąż rośnie znaczenie emisji powierzchniowej i liniowej w oddziaływaniu na jakość powietrza. Typowo komunikacyjne zanieczyszczenia powietrza to tlenki węgla i dwutlenek azotu. W przypadku pyłu zawieszonego PM10 z reguły największy udział mają powierzchniowe źródła emisji związane z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań. Nie należy jednak pomijać wpływu transportu samochodowego na emisję pyłów drobnych, spowodowaną m.in. ścieraniem klocków hamulcowych, opon, nawierzchni dróg. Niestety, nie obserwuje się wyraźnej tendencji spadkowej dla stężeń dwutlenku azotu, którego emisja do powietrza pochodzi głównie ze spalin samochodowych.

Gminy we własnym zakresie podejmują działania mające na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń pyłowych. Udział w realizacji tego zadania mają również Zakłady Chemiczne "Police" SA, które wprowadzają modernizacje do obecnego obiegu systemów technologicznych.

Wymiana sieci i instalacji gazowych jest czynnikiem mogącym wpłynąć na poprawę środowiska atmosferycznego. Na terenie gmin Kołbaskowo, Nowe Warpno oraz Dobra w okresie sprawozdawczym nie prowadzono inwestycji z zakresu gazyfikacji. W gminach Kołbaskowo i Dobra została przeprowadzona inwentaryzacja gazociągów. W gminie Nowe Warpno przewiduje się gazyfikację w następnych latach.

Obecnie trwa gazyfikacja miasta i gminy Police (sieć gazowa wraz z przyłączami). Inwestorem gazyfikacji w gminie Police jest PGNiG. Gazyfikacja gmin stworzy lepsze warunki do korzystania z bardziej przyjaznej dla naturalnego środowiska energii w porównaniu z dotychczas stosowanymi jej nośnikami. Dostęp do korzystania z gazu dla większej ilości odbiorców umożliwi łączenie różnych źródeł energii, a w konsekwencji bardziej racjonalne ich użytkowanie. Gaz może być wykorzystywany jako nośnik energii w skojarzeniu z odnawialnymi źródłami energii. Zakłada się, że kompleksowa gazyfikacja gmin Powiatu przeprowadzona zostanie do roku 2015.

Na terenie poszczególnych gmin dokonuje się bieżących prac mających na celu wymianę oświetlenia, szczególnie lamp na energooszczędne. Na terenie gminy Police wymieniono wszystkie lampy. Podobnie postąpiono w gminie Nowe Warpno.

W gminie Dobra wymieniono 15% lamp i prowadzi się wymianę nadal, a w gminie Kołbaskowo wymianę prowadzi się na bieżąco przy wymianie zużytych lamp.

Hałas jest czynnikiem szkodliwym dla środowiska zarówno człowieka jak i zwierząt, a wiążące się z nim wibracje źle oddziałują na roślinność. Głównym źródłem hałasu jest komunikacja. Uciążliwość hałasu zależy więc od natężenia ruchu w danej okolicy, stanu technicznego pojazdów oraz rodzaju nawierzchni. Innym źródłem hałasu jest również przemysł. Obszar Powiatu Polickiego jest zróżnicowany pod względem hałasu. Według WIOŚ w Szczecinie największa uciążliwość występuje w przypadku hałasu drogowego w miejscowości Kołbaskowo na trasie do granicy. Prowadzono tam długookresowe badania w zakresie hałasu komunikacyjnego. W wyniku tych badań stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu w środowisku na linii zabudowy mieszkaniowej, jednorazowo w porze dziennej i siedmiokrotnie w porze nocnej. Czynione są działania zmierzające do zmniejszenia hałasu ulicznego szczególnie w gminie Kołbaskowo.

2.5. Cel 5. RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW

Ochrona złóż kopalin przed trwałym zainwestowaniem i zalesianiem oraz niekontrolowaną eksploatacją.

Priorytety:

- uprawa roślin z przeznaczeniem na cele energetyczne,
- wykorzystanie energii wiatru,
- wykorzystanie energii wód płynących do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych,
- wykorzystanie energii geotermalnej, zwłaszcza do ogrzewania kompleksu szklarniowego w Przecławiu,
- wykorzystanie energii otoczenia, zwłaszcza energii zawartej w wodach Zalewu Szczecińskiego, poprzez stosowanie pomp ciepła,
- wykorzystanie energii powstającej w wyniku kojarzenia źródeł energii odnawialnej,
- wykorzystanie gazu wysypiskowego do produkcji energii cieplnej i elektrycznej,

- budowa na terenie Powiatu zakładu granulacji (paletyzacji) drzewa opałowego i odpadowego pochodzącego z eksploatacji lasów oraz z upraw energetycznych.

Działania:

- opracowanie programu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii,
- zakładanie plantacji roślin z przeznaczeniem ich na cele energetyczne,
- wyznaczanie w miejscowych planach przestrzennego zagospodarowania obszarów, na których mogą być budowane elektrownie wiatrowe,
- opracowanie niezbędnych projektów technicznych.

Efekty:

- zwiększenie samowystarczalności energetycznej gmin,
- zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, której udział do 2015 r. powinien wynosić 12%,
- zmniejszenie powstawania szkodliwych i uciążliwych dla środowiska produktów ubocznych, takich jak żużle, pyły czy zanieczyszczenia gazowe,
- zmniejszenie opłat z tytułu kar i za korzystanie ze środowiska,
- wykorzystanie nieużytków i gleb mało przydatnych rolniczo do uprawy roślin energetycznych,
- możliwość wykorzystania i rekultywacji gleb zanieczyszczonych poprzez uprawę na nich roślin z przeznaczeniem na cele energetyczne,
- możliwość wykorzystania przerobionych osadów ściekowych i organicznych odpadów komunalnych do nawożenia roślin przeznaczonych na cele energetyczne.

Prowadzi się działania polegające na zagospodarowaniu ugorów na uprawy roślin energetycznych. Docelowo wielkość nasadzeń ma objąć około 3000 ha. Poza wyżej wymienionymi nasadzeniami biomasę stanowić będzie drewno opałowe i odpadowe o niskiej wartości, pozyskiwane w lasach Powiatu Polickiego. Biomasa będzie wykorzystywana do celów grzewczych w istniejących kotłowniach, co niewątpliwie przyczyni się do poprawy środowiska atmosferycznego.

2.6. CEL 6. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Zapewnienie wysokiej jakości gleb i zapobieganie ich degradacji.

Priorytety:

- rekultywacja gleb zdegradowanych,
- ochrona gleb przed erozją,
- ochrona strefy brzegowej Zalewu Szczecińskiego.

Działania:

- inwentaryzacja degradacji gleb,
- opracowanie programu rekultywacji gleb,
- opracowanie programu zalesień dla gleb zerodowanych,
- modernizacja wałów przeciwpowodziowych.

Efekty:

- zmniejszenie degradacji gleb,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania erozji gleb,
- zwiększenie skuteczności ochrony strefy brzegowej i zaplecza brzegów Zalewu Szczecińskiego.

W programie długoterminowym nie ujęto zadań z zakresu ochrony powierzchni ziemi. Doraźnie przeprowadza się rekultywacje niewielkich powierzchni gleb zdegradowanych oraz ulepsza wały przeciwpowodziowe.

2.7. CEL 7. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych.

Priorytety:

- zalesianie gruntów o małej przydatności rolniczej,
- utworzenie nowych obszarów chronionych zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniach dotyczących waloryzacji przyrodniczej gmin,
- ochrona i powiększanie zasobów leśnych,

- rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych kruszyw mineralnych i torfu,
- ochrona i realizacja przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych,
- ochrona ziemi, między innymi poprzez nieprzeznaczanie pod budownictwo gruntów I, II i III klasy bonitacyjnej,
- zakładanie lasów ochronno - izolacyjnych w miejscach o dużej uciążliwości dla środowiska (hałas, odory, emisja zanieczyszczeń do atmosfery),
- ochrona zwierząt oraz roślin.

Działania:

- wyznaczanie obszarów pod zalesianie,
- realizacja niezbędnych przedsięwzięć mających na celu zachowanie funkcji ochronnej lasów,
- zakładanie tzw. lasów energetycznych,
- opracowanie projektów rekultywacji tzw. dzikich wysypisk znajdujących się na terenie Powiatu,
- opracowanie programu rekultywacji zanieczyszczonych wód powierzchniowych,
- opracowanie programu zadrzewień i zakładania roślinnych pasów ochronnych; zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- ograniczanie stosowania środków chemicznych w gospodarce leśnej i ochronie lasów,
- prowadzenie zalesiania pasmowego wzdłuż rzeki Odry oraz zadrzewianie nieużytków śródpolnych,
- ograniczanie liczby polowań w obrębie stref faunistycznych,
- upowszechnianie zakładania gospodarstw ekologicznych.

Efekty:

- zwiększenie lesistości Powiatu,
- przywracanie naturalnych walorów zwłaszcza na obszarach cennych rolniczo,
- ograniczenie degradacji gleby,
- ochrona gruntów najwyższej jakości,
- przywracanie naturalnych walorów wyrobiskom poeksploatacyjnym,

- wyeliminowanie szkodliwego oddziaływania na środowisko „dzikich wysypisk”,
- w wyniku ograniczeń w stosowaniu nawozów i środków ochrony roślin nastąpi zmniejszenie zanieczyszczenia gleb i wód,
- zmniejszenie uciążliwości powodowanej hałasem, zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wpływających do Zalewu Szczecińskiego i do Bałtyku,
- nastąpi intensyfikacja procesów fitosanitarnych w wyniku zwiększenia powierzchni lasów i zadrzewień,
- zwiększenie intensywności pochłaniania gazów wydzielanych do atmosfery, zwłaszcza dwutlenku węgla w procesie fotosyntezy.

Na terenie Powiatu zostanie - zgodnie z założeniami - do roku 2015 zalesiony obszar ponad 2 000 ha gruntów o niskiej klasie bonitacyjnej. Z zalesień wyłączono obszary, na których występują gatunki zagrożone wyszczególnione w publikowanej przez Międzynarodową Unię Przyrody i Jej Zasobów, „Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych” oraz użytki naturogeniczne.

Poza produkcją zwierzęcą rozwija się produkcję warzyw gruntowych i szklarniowych na potrzeby aglomeracji szczecińskiej i miasta Police. W rolnictwie na terenie Powiatu dużą rolę zaczyna pełnić produkcja ekologiczna. Dosyć istotny aspekt w rolnictwie stanowi również prowadzenie i rozwój gospodarstw agroturystycznych na obszarach, na których z uwagi na charakterystyczne warunki przyrodniczo - ekologiczne, nie prowadzi się zintensyfikowanej produkcji rolniczej.

Ze względu na to, że większość lasów spełnia rolę lasów ochronnych, gospodarka leśna polega na prowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych a w mniejszym stopniu na pozyskiwaniu drewna. Gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z planem urządzenia gospodarstwa leśnego w Trzebieży i Gryfinie.

W ramach programu NATURA 2000 zaproponowano objęcie ochroną obszaru o powierzchni 0,1 ha Police - kanały. Jest to sieć podziemnych kanałów długości ok. 4 000 m, które stanowią pozostałość po przedwojennej fabryce paliw lotniczych a zarazem największe zimowisko nietoperzy na Pomorzu Zachodnim. Kolejnym obszarem zaproponowanym do włączenia w sieć NATURA 2000 jest Ujście Odry

i Zalew Szczeciński - projektowana powierzchnia ok. 44 743,7 ha, z czego w gminie Police 3,6% powierzchni. Zalew położony u ujścia rzeki Odry obejmujący dwa różnorodne środowiska: słodko- i słonowodnego - estuarium. Ostateczne granice ostoi zostaną określone wraz z uchwaleniem planu ochrony.

2.8. CEL 8. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM

W programie krótkoterminowym nie ujęto zadań z tego zakresu.

2.9. CEL 9. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Zwiększenie świadomości społecznej.

Priorytety:

- utworzenie Powiatowego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- utworzenie w Starostwie Powiatowym i w urzędach poszczególnych gmin systemu gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku,
- organizowanie cyklicznych szkoleń i akcji informacyjnych o stanie środowiska w powiecie,
- stworzenie strony internetowej, na której zamieszczone będą informacje dotyczące ochrony środowiska w Powiecie,
- realizowanie idei partnerstwa dla ekorozwoju,
- prowadzenie stałej akcji informacyjno-reklamowej poprzez współpracę z lokalnymi mediami.

Działania:

- lokalizacja i adaptacja odpowiednich pomieszczeń na Powiatowe Centrum Edukacji Ekologicznej,
- wyznaczenie osób odpowiedzialnych za utworzenie Centrum,
- zorganizowanie i uruchomienie Centrum,
- opracowanie programu edukacyjnego,
- przygotowanie i rozpowszechnienie informacji reklamowych o zasadach funkcjonowania Centrum,

- prowadzenie, co najmniej dwa razy w roku, całodziennych zajęć praktyczno-dydaktycznych z wybranymi klasami szkół podstawowych z całego powiatu,
- przekazywanie informacji poprzez lokalne środki masowego przekazu, np. redagowanie wkładki o tematyce ekologicznej w lokalnej prasie,
- systematyczne umieszczanie informacji o tematyce ekologicznej i stanie środowiska w Powiecie na stronie internetowej,
- powołanie tzw. Ekoforum (idea partnerstwa dla ekorozwoju) międzysektorowej koalicji, w której udział będą brały przedstawiciele wszystkich organizacji z terenu Powiatu,
- pozyskiwanie środków finansowych na edukację ekologiczną.

Efekty:

- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców,
- zwiększenie społecznej akceptacji dla realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska,
- poszerzanie wiedzy o świecie, zwłaszcza u dzieci i młodzieży,
- kształtowanie odpowiednich postaw w stosunku do przyrody, jak i ludzi,
- zwiększenie dbałości o stan środowiska przyrodniczego w gminach,
- wzrost aktywności społeczności lokalnych na rzecz realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów, zwłaszcza odpadów opakowaniowych,
- zmniejszenie zużycia energii i wody,
- poprawa stanu środowiska w całym regionie,
- efektywniejsze i mniej uciążliwe dla środowiska zagospodarowanie odpadów (między innymi poprzez ich selektywną segregację u źródła) i kompostowanie,
- zmiana przyzwyczajeń żywieniowych na korzyść zdrowego odżywiania.

Konieczność działania na rzecz edukacji ekologicznej wynika z poszczególnych aktów prawnych. Podstawowym z nich jest ustawa „Prawo ochrony środowiska”. Art. 77 mówi o obowiązku włączenia problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju do programu nauczania we wszystkich typach szkół, jak również we wszystkich kursach, które podnoszą kwalifikacje zawodowe obywateli.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), mówi również o:

- dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku (art. 19 - 24),
- udziale społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska (art. 31 -39),
- postępowaniu w sprawie ocen oddziaływania na środowisko (art. 40 - 70),
- ochronie środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym i przy realizacji inwestycji (art. 71 - 76).

Temat szeroko pojętej edukacji ekologicznej przejawia się w pozostałych aktach prawnych, m.in.: „Deklaracja z Rio”, „Agenda 21”, „Narodowa strategia edukacji ekologicznej”.

Na terenie Powiatu Polickiego edukacja ekologiczna prowadzona jest obecnie przez dwa ośrodki:

- 1) Ośrodek Dydaktyczno- Muzealny „Świdwie” ,
- 2) Ośrodek Szkoleniowo Badawczy w Zakresie Energii Odnawialnej w Ostoi.

Informacje o ośrodkach edukacji ekologicznej działających na terenie Powiatu Polickiego:

1) Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny "Świdwie"

„ODM” Świdwie od dnia 01stycznia 2009 r. funkcjonuje jako Oddział II Wydziału Spraw Terenowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. Rezerwat przyrody "Świdwie" położony jest 20 km na północny-zachód od Szczecina i około 3 km od polsko-niemieckiej granicy państwowej, rozciągając się na południowym skraju Puszczy Wkrzańskiej. Tereny tego chronionego obiektu znajdują się w administracyjnych granicach gmin Dobra i Police. Rezerwat jest jednym z najstarszych i największych zachodniopomorskich rezerwatów przyrody. Obiekt ten ze względu na swoje ukształtowanie, istniejącą sieć jezior, oczek wodnych, łąnów trzcinowisk i turzycowisk, podmokłych łąk, fragmentów lasu bagiennego i boru mieszanego, jest miejscem bytowania ponad 200 gatunków ptaków. Poza okresem

lęgowym rezerwat "Świdwie" pełni też niezmiennie ważną rolę miejsca odpoczynku i żerowania dla ptaków w czasie ich migracji, zimowania oraz pierzowiska.

W 2000 roku utworzono Ośrodek Dydaktyczno - Muzealny "Świdwie", który przejął administrację nad rezerwatem od instytutu ekologii PAM. Ośrodek posiada bogatą ofertę dydaktyczną. W ciągu roku organizowane są tam liczne konferencje, szkolenia, pokazy przyrodnicze. Z ośrodka korzystają członkowie kół naukowych Pomorskiej Akademii Medycznej, Politechniki Szczecińskiej, Akademii Rolniczej w Szczecinie i Uniwersytetu Szczecińskiego.

Informacje o ośrodku są dostępne na stronie www.policie.info.pl/swidwie.

2) Ośrodek Szkoleniowo- Badawczy w Zakresie Energii Odnawialnej

Dwór w Ostoj jest miejscem gdzie prowadzone są, zakrojone na szeroką skalę badania wykorzystania energii odnawialnych. W Ośrodku odbywają się liczne szkolenia, seminaria i konferencje. Posiada on szeroką ofertę zajęć dydaktycznych dla młodzieży szkół podstawowych, gimnazjów, a także szkół średnich. Zajęcia obejmują szeroko pojęte zagadnienia edukacji ekologicznej, ochrony środowiska oraz wiedzę na temat energii odnawialnej i racjonalnego korzystania z przyrody. Zajęcia przewidziane są na czas 4-6 godzin. Obejmują pracę grupową, dyskusje, zajęcia warsztatowe oraz gry i zabawy integracyjne. Ponadto park ze ścieżką dydaktyczną jest licznie odwiedzany przez młodzież szkolną i mieszkańców.

Rozpowszechnianie informacji o środowisku jest bardzo ważnym czynnikiem edukacji ekologicznej. Informacje o stanie środowiska naturalnego można znaleźć na stronach internetowych poszczególnych gmin oraz powiatu. Dodatkowo Starostwo Powiatowe w Policach do gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku korzysta z portalu internetowego www.ekoportal.pl, za pomocą którego prowadzi rejestr wydawanych pozwoleń i zezwoleń.

Wyznaczone do tego celu jednostki z terenu powiatu prowadzą akcje mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Przeznaczają na ten cel środki finansowe z PFOŚiGW. Ze środków tych finansowano m.in. organizację konkursów o tematyce ekologicznej i wycieczek edukacyjnych dla mieszkańców powiatu. Beneficjentami środków finansowych były jednostki organizacyjne Powiatu oraz m.in. Stowarzyszenie Edukacji Ekologicznej

i Gospodarczej w Łęgach, Stowarzyszenie Promujące Kulturę i Turystykę Powiatu Polickiego "Animator", Liga Ochrony Przyrody, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Szkoła Podstawowa w Bezrzeczu. Część akcji podwyższających świadomość społeczeństwa przeprowadzają poszczególne gminy Powiatu poprzez spoty reklamowe, plakaty i konkursy i inne. W roku 2006 opracowano koncepcje programu edukacji ekologicznej. Z założeń koncepcji poszczególne gminy wywiązały się w następujący sposób:

Gmina Police:

Urząd Miejski w Policach organizuje akcje sprzątanie z okazji „Dnia Ziemi”, w których biorą udział m.in. 11 szkół podstawowych i 4 gimnazjów, Przedszkole Publiczne Nr 1 w Policach, Przedszkole Publiczne Nr 6 w Policach, Przedszkole Publiczne Nr 9, Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 1 w Policach, Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Tanowie, Rada Osiedla Nr 5 „Gryfitów”, Stowarzyszenie Ekologiczne „Łarpia” Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Polickiej „Skarb”, pracownicy Urzędu Miejskiego w Policach. Szkoły otrzymują środki finansowe z przeznaczeniem na edukację ekologiczną. Przeprowadzane są konkursy np. „Ochrona bezdomnych zwierząt oraz edukacja w zakresie ochrony zwierząt”, „Europejski Dzień Bez Samochodu”, „Eko-spotkanie na leśnej polanie” oraz „Warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży”. Gmina finansuje wykonanie worków biodegradowalnych. Opróżniane są ustawione na terenie Gminy Police pojemniki na zużyte baterie, które trafiają do firmy „Elektro-Eko”, która zajmuje się odzyskiem sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Organizowane są konferencje naukowe. Jedną z nich jest konferencja naukowa „Drzewa i krzewy na terenach rekultywowanych i zdegradowanych” organizowana przez Akademię Rolniczą w Szczecinie we współpracy z Gminą Police. Wykonuje się materiały promujące gminę Police jako Lidera Polskiej Ekologii m.in. kalendarze promujące walory przyrodnicze Gminy Police, notesy wykonane z surowców wtórnych, biodegradowalne długopisy oraz recyklingowe ołówki i kredki, do których wytworzenia zostały użyte materiały ulegające biodegradacji (kukurydza, tektura) oraz makulatura. W latach 2008-2009 zakupiono prenumeraty: „Aura”, „Ogrody”, „Zieleń Miejska”, „Przegląd Komunalny”, „Problemy Ocen Środowiskowych” dla wielu szkół i przedszkoli. W 2008 roku zakupiono 167 pozycji książkowych o tematyce związanej z ekologią i ochroną środowiska dla Biblioteki im. Marii Skłodowskiej–Curie w Policach.

Gmina Kolbaskowo:

Edukacja ekologiczna na terenie gminy Kolbaskowo prowadzona jest w różnorodnej formie - od edukacji formalnej do nieformalnej. W ramach edukacji formalnej prowadzona jest w placówkach oświatowych poprzez organizację lekcji, konkursów i mini-olimpiad o tematyce przyrodniczej oraz krajoznawczej. Nauczyciele opracowują własne programy autorskie związane z tematyką ekologiczną. Biblioteki szkolne wyposażone są w tytuły o tematyce przyrodniczej, krajoznawczej, itp. W szkołach działają Szkolne Koła Ligi Ochrony Przyrody i Szkolne Koła PCK.

W ramach edukacji nieformalnej dzieci i młodzież z terenu gminy biorą udział w różnorodnych programach edukacyjnych, akcjach, kampaniach, konkursach, itp. Miejsca zajmowane przez uczniów tutejszych szkół i przez same szkoły (np. program „Czysta Szkoła”, konkursy „Dziennik z wakacji”, „Zostań tropicielem dzikich wysypisk śmieci”, itp.) świadczą o wysokim poziomie edukacji ekologicznej, prowadzonej w tutejszych placówkach oraz o wysokiej świadomości wychowawców i uczniów. W ramach edukacji nieformalnej, na terenie samej gminy, odbywają się różnego rodzaju akcje, festyny, konkursy, wystawy, rajdy, kampanie i programy edukacyjne, np. „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”.

Edukacja nieformalna na terenie gminy jest słabo rozwinięta. Nie opracowano programów edukacyjnych, skierowanych do dorosłej części społeczeństwa.

Program dotyczący ochrony środowiska opracowany dla gminy Kolbaskowo wyznacza obligatoryjnie następujące cele działań:

- opracowanie programu edukacyjnego,
- prowadzenie, co najmniej dwa razy w roku, całodziennych zajęć praktyczno-dydaktycznych z wybranymi klasami szkół podstawowych,
- systematyczne umieszczanie informacji o tematyce ekologicznej i stanie środowiska na stronie internetowej,
- pozyskiwanie środków finansowych na edukację ekologiczną,
- utworzenie Powiatowego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- utworzenie w Starostwie Powiatowym, a następnie w urzędzie gminy systemu gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku,
- organizowanie cyklicznych szkoleń i akcji informacyjnych o stanie środowiska,

- współpraca przy tworzeniu strony internetowej, na której zamieszczane będą informacje dotyczące ochrony środowiska w powiecie,
- prowadzenie stałej akcji informacyjno-reklamowej poprzez współpracę z lokalnymi mediami.

Gmina Nowe Warpno:

Edukacja ekologiczna na terenie gminy Nowe Warpno prowadzona jest w różnorodnej formie - od edukacji formalnej do nieformalnej.

Edukacji formalna prowadzona jest w placówkach oświatowych. Edukacja ekologiczna na terenie Zespołu Szkół w Nowym Warpnie prowadzona jest na bardzo wysokim poziomie. Opiera się ona na współpracy z Radą Pedagogiczną, Radą Rodziców, Samorządem Szkolnym, ZHP, Urzędem Gminy, Nadleśnictwem Trzebież, Urzędem Morskim (obwód ochrony wybrzeża), Adler Schiffe, Żegluga Pomorską SA, Policją, szkołami z regionu, województwa, kraju, sołectwami, mediami, szkołami zagranicznymi.

W ramach edukacji formalnej zostały zrealizowane m.in.: „Światowy Dzień Ziemi, liczne imprezy turystyczne i środowiskowe, wycieczki piesze, rowerowe, zagraniczne w ramach realizacji ścieżek edukacyjnych (w tym ekologicznej), udział w konkursach powiatowych, wojewódzkich, ogólnopolskich, międzynarodowych (tematyka przyrodnicza i ekologiczna).

Edukacja nieformalna na terenie gminy Nowe Warpno nie jest mocno rozwinięta. Brak jest programów edukacyjnych skierowanych do dorosłej części społeczeństwa.

Gmina Dobra:

W gminie edukacja społeczeństwa odbywała się za pomocą ulotek informacyjnych pozostawionych w ogólnodostępnych miejscach oraz plakatów ilustrujących sposób prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, a także poprzez identyfikację kolorów pojemników z ich przeznaczeniem.

Pojęcie edukacji ekologicznej odnosi się również do idei partnerstwa oraz ekorozwoju. Załącznik do uchwały Nr V/35/2007 Rady Powiatu w Policach z dnia 23 lutego 2007 r. zawiera Wieloletni Program Współpracy Powiatu Polickiego z Organizacjami Pozarządowymi.

Strategicznym celem Programu Współpracy jest stworzenie platformy wzajemnego partnerstwa (współpracy) pomiędzy Powiatem Polickim a organizacjami pozarządowymi, co stanowić będzie podstawę do podejmowania wspólnych działań mających na celu realizację zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy.

Optymalizacja wspólnych działań samorządu powiatowego i organizacji pozarządowych pozwoli również, m. in. na kreowanie właściwej polityki społecznej oraz wzmacnianie aktywności społeczeństwa obywatelskiego.

W 2007 roku planuje się współpracę z organizacjami pozarządowymi głównie w sferach:

- pomocy społecznej,
- krajoznawstwa,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu - współpraca z organizacjami zajmującymi się promowaniem i upowszechnianiem sportu oraz kultury fizycznej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- ochrony środowiska i edukacji ekologicznej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- promocji i rozwoju Powiatu Polickiego.

Koordynatorem działań podejmowanych ze strony Powiatu przy realizacji Programu Współpracy będzie Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach.

2.10. CEL 10. MONITORING ŚRODOWISKA (MŚ)

Cele MŚ osiągane są poprzez realizację następujących zadań cząstkowych:

- wykonywanie badań wskaźników charakteryzujących poszczególne elementy środowiska,
- prowadzenie obserwacji elementów przyrodniczych,
- gromadzenie i analizę wyników badań i obserwacji,
- ocenę stanu i trendów zmian jakości poszczególnych elementów środowiska w oparciu o ustalone kryteria,
- identyfikację obszarów przekroczeń standardów jakości środowiska,
- analizy przyczynowo-skutkowe,

- opracowywanie zestawień, raportów, komunikatów i ich udostępnianie w formie drukowanej lub zapisu elektronicznego, w tym za pomocą internetu.

Aktualnie kontynuowane są działania zmierzające do wdrożenia systemu jakości w poszczególnych podsystemach monitoringu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS). W powiecie i gminach prowadzony jest monitoring środowiska we współpracy z WIOŚ. W jego ramach prowadzone są badania monitorujące np.: jakość powietrza, stan jakości wód w poziomach wodonośnych dostarczających wodę pitną. Do monitorowania różnych zmian zachodzących w środowisku zobowiązane są ponadto firmy (np. Z.Ch. Police i inne) mogące znacząco oddziaływać na powietrze, wodę lub glebę. Z. Ch. Police systematycznie prowadzi monitoring środowiska naturalnego, tj. badania wód powierzchniowych, wód podziemnych, jakości powietrza, ilości odprowadzanych zanieczyszczeń do atmosfery, badania hałasu oraz środowiska pracy. Ocena otrzymywanych wyników skutkuje podejmowaniem odpowiednich działań, mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska. Zakłady zrealizowały szereg inwestycji, które doprowadziły do całkowitego wyeliminowania przekroczeń dopuszczalnych wartości emisji zanieczyszczeń. Częstotliwość badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz innych typów monitoringu, uzależniona jest od wielu często powiązanych wzajemnie ze sobą czynników. Rozmieszczenie punktów monitoringu jest uzależnione od różnych czynników, podobnie jak częstotliwość przeprowadzanych badań pobranych próbek. Kontrola wszystkich składników środowiska prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, ponadto na terenach gmin monitoring przeprowadzany jest na zlecenie władz gminnych.

Na terenie Powiatu monitoring polega głównie na:

- kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody,
- kontroli przestrzegania decyzji ustalających warunki użytkowania środowiska,
- udziału w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- udziału w przekazywaniu do eksploatacji obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska oraz urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem, podejmowaniu decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną

- z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków, korzystania ze środowiska,
- współdziałaniu w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji państwowej i rządowej, a także organizacjami społecznymi i opiekunami społecznymi,
 - organizowaniu i koordynowaniu monitoringu ochrony środowiska w gminach;
 - prowadzeniu badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian,
 - opracowywaniu i wdrażaniu metod analityczno-badawczych i kontrolno-pomiarowych,
 - inicjowaniu działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwania ich skutków i przywracania środowiska do stanu właściwego.

3. PODSUMOWANIE

Zadania określone w „Programie Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015”, wpisują się w zadania wojewódzkiego programu ochrony środowiska oraz programów gminnych. Zapisy w raporcie w przyszłości stanowić mogą tezy do opracowania aktualizacji PPOŚ.

Należy zauważyć, że większość zadań nakreślonych w programie jest już wykonana bądź też w trakcie wykonywania, albo jest realizowana w systemie ciągłym.

Oczywiście są zadania, których realizacja jest trudna lub wręcz niewykonalna. Do takich zadań należą:

- wykorzystanie energii wiatru - nie zależy od starań samorządów lokalnych ponieważ o decydują o tym czynniki zewnętrzne jak położenie, wietrzność itp.,
- wykorzystanie energii geotermalnej do ogrzewania szklarni w Przecławiu – nie zależne od powiatu - winno być także poprzedzone badaniem efektywności technicznej i ekonomicznej,
- wykorzystanie energetyczne gazu składowiskowego - nie znajduje uzasadnienia, gdyż składowisko eksploatowane na terenie powiatu nie wytwarzają gazu w ilościach pozwalających na ich ujmowanie i spalanie, z uwagi na technologię składowania i odzysk kompostu,
- budowa brykieciarni – zależne od inicjatywy inwestora prywatnego.

Podsumowując lata 2008-2009 obowiązywania Programu Ochrony Środowiska Powiatu Polickiego należy stwierdzić, że był on czasem wyjątkowej pracy i efektywnego działania, czego efektem było m.in. nadanie tytułu Lidera Polskiej Ekologii 2009 dla Powiatu Polickiego.